

KKTC Merkez Bankası 2021 Yılı Faaliyet Raporu

41/2001 Sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'na göre Banka'nın amacı,

“Kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemek” olup,

Banka, “Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak” ile yükümlüdür.

© KKTC Merkez Bankası, 2021

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa - KKTC

Telefon

+90 392 - 611 5000

Faks

+90 392 - 228 5240

Web Sitesi

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu Rapor, KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun onayı ile hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Bu raporda yayınlanan veriler geçici verilerden derlenmiştir. Önceki raporlar ve/veya internet sitemizdeki verilerle karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu rapordaki veriler kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vi
1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM	2
1.1 Organizasyon Şeması	2
1.2 Kurumsal Yönetim	3
1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube	9
2. KAYNAKLAR	20
2.1 İnsan Kaynakları	20
2.2 Mali Kaynaklar	23
2.3 Teknik Kaynaklar	25
3. FAALİYETLER	27
3.1 Politika Araçları	27
3.2 Düzenleme Faaliyetleri	33
3.3 İzin ve Uygulama Faaliyetleri	36
3.4 Denetim Faaliyetleri	38
3.5 Ödeme Sistemleri	41
3.6 Nakit Hareketleri	42
3.7 Tarifeler	43
3.8 Havaleler	43
3.9 Rezerv Yönetimi	44
3.10 Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi	45
3.11 Risk Merkezi	46
3.12 Hesap Verebilirlik ve İletişim	47
3.13 Kurumsal Hizmetler	48
3.14 Diğer	51
4. FİNANSAL TABLOLAR	54
4.1 Bilanço	54
4.2 Kâr-Zarar Tablosu	59
4.3 Kâr Dağılımı - 2021	61
5. EK TABLOLAR	63

GRAFİKLER

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı	21
Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı	22
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları	24
Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	25

TABLolar

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı	23
Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları	28
Tablo 3.2 Disponibilite Oranları	29
Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları	29
Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri (x Bin)	30
Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar (31/12/2021)	30
Tablo 3.6 Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları	31
Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları	31
Tablo 3.8 31.12.2021 İtibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri	32
Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri	33
Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri (Ödeme Kanalına Göre - İşlem Adedi)	42
Tablo 3.11 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler	44
Tablo 3.12 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)	46
Tablo 3.13 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar	47
Tablo 3.14 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı	52
Tablo 3.15 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)	52
Tablo 4.1 KKTC Merkez Bankası – Bilanço	54
Tablo 4.2 KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler	55
Tablo 4.3 KKTC Merkez Bankası – Krediler	55
Tablo 4.4 KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler	56
Tablo 4.5 KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler	56
Tablo 4.6 KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı	57
Tablo 4.7 KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri	57
Tablo 4.8 KKTC Merkez Bankası – Fonlar	58
Tablo 4.9 KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar	59
Tablo 4.10 KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar	60
Tablo 4.11 KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı	61

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BoE	İngiltere Merkez Bankası
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BT	Bilgi Teknolojileri
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EÖS	Elektronik Ödeme Sistemleri
e-imza	Elektronik İmza
KEÖS	Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi
KFDF	Kredi Faiz Destek Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
MB	KKTC Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
RTGS	Gerçek Zamanlı Ödeme ve Mutabakat Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
THP	Tekdüzen Hesap Planı
TL/TP	Türk Lirası
TMSFİF/Fon	Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu
TRP	Tekdüzen Raporlama Paketi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD doları
€/EUR	Avro
£/GBP	Sterlin

TANIMLAR

Duran Değerler	:	Menkuller + Gayrimenkuller
Döner Değerler / Nakit ve Nakit Benzeri Değerler	:	Kasa + Altın + Menkul Değerler Cüzdanı + Bankalar Nezdindeki Mevduat + Hariçteki Muhabirler
Mevduat Munzam Karşılıkları	:	Yasal Karşılıklar

ÖNSÖZ

Banka, KKTC bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın uluslararası standartlara yakınlaşması, politika araçlarının ülkemizin ekonomik gelişimine yardımcı olacak biçimde kullanılması ve mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması yönündeki çalışmalarına 2021 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede 2021 yılı içinde, Bankacılık Yasası, Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası, Tüketici Kredileri Yasası ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa'nın Banka'ya verdiği yetkilere dayanarak 9 adet değişiklik tebliği düzenlenip yürürlüğe konulmuştur.

2021 yılında da devam eden Covid-19 salgınının ekonomik aktivite üzerinde yarattığı olumsuzluklar, kredi borçluları üzerinde yarattığı zorluklar ve işletmelerin karşılaştıkları nakit akış problemlerini asgari düzeye indirmek amacıyla, 2020 yılı içerisinde uygulamaya konulan düşük faizli kredi paketlerine kapsamı genişletilerek devam edilmiş ve kredilerin yapılandırılmasına imkân sağlanmıştır.

Banka personelinin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetlerin gerektirdiği asıl ve sürekli görevleri yerine getirecek kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. 2021 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayımız 123'tür. Bu sayıya geçici hizmetli statüsünde çalışan 1 kişi ile engelli personel istihdamı yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personelimiz daha ilave edildiğinde, Banka toplam personel sayısı 125 kişiye ulaşmaktadır. 2021 yılında çevrimiçi olarak gerçekleştirilen yurt dışı eğitim programlarına 38 kişi iştirak etmiştir.

KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı 2021 yılında önceki yıl sonuna göre yüzde 75,3 artmış ve yıl sonu itibarıyla 29.253,4 milyon TL'ye yükselmiştir. 2021 yılında, özkaynaklar toplamı 1.376,1 milyon TL'ye, yasal karşılıklar 4.920,5 milyon TL'ye, bankalararası para piyasası işlemleri ise 9.956,3 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2020 yılında 341,9 milyon TL olan Merkez Bankası kârı, 2021 yılında 506,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Banka yönetim anlayışının en temel unsurlarından biri olan şeffaflık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak hazırlanan KKTC Merkez Bankası 2021 Yılı Faaliyet Raporu, ilgili yıla ait bilgi ve değerlendirmeleri içermektedir. Bu vesileyle tüm mesai arkadaşlarıma özverili çalışmalarından ötürü teşekkür ederim.

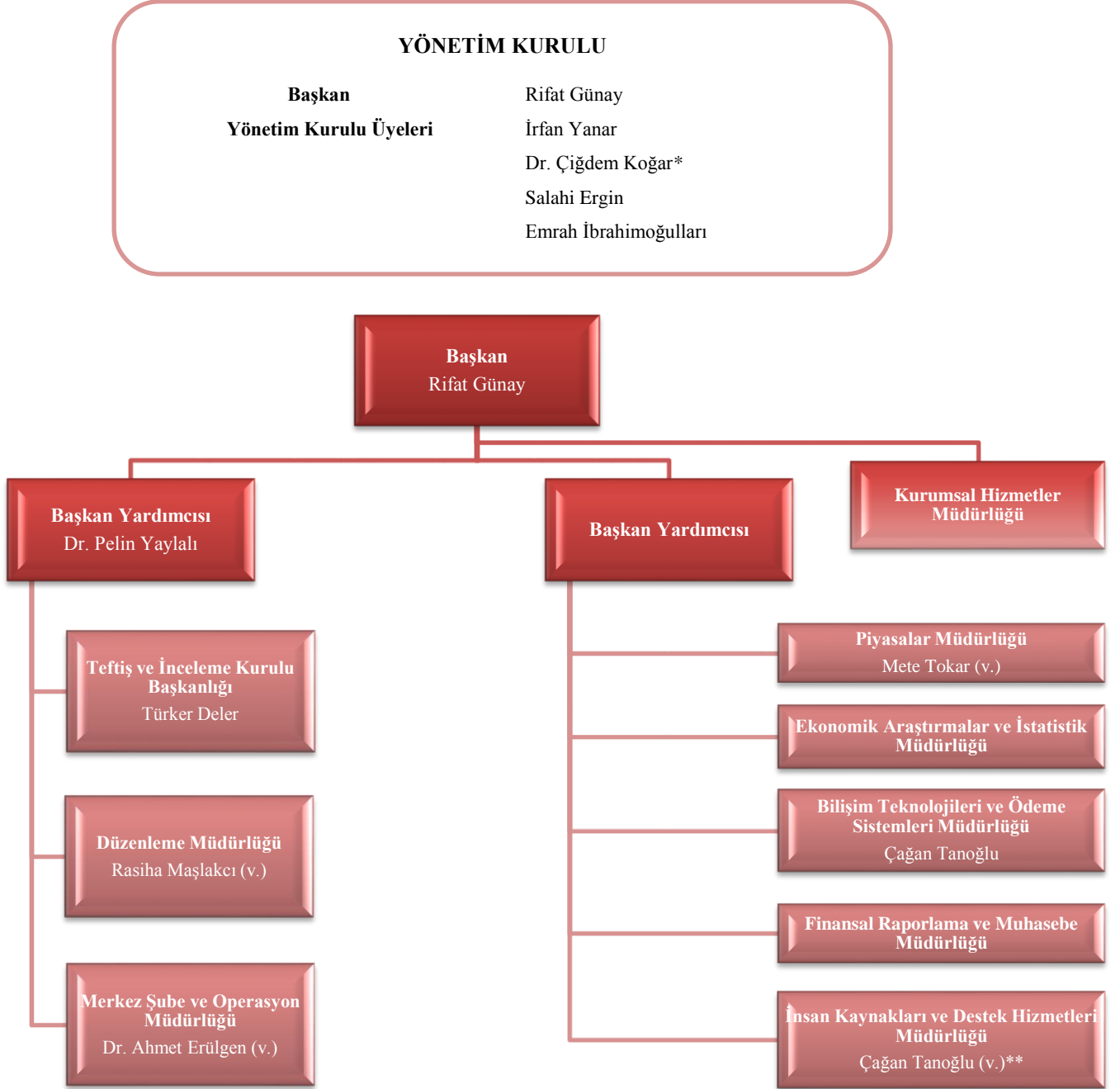
Saygılarımla,

Rifat GÜNAY
Başkan

ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1.1 Organizasyon Şeması

* 1 Eylül 2021 tarihinde görevinden ayrılmıştır.

** 14 Ocak 2021 tarihinden itibaren 1170 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile vekâleten görevlendirilmiştir.

KKTC Merkez Bankası'nın organizasyon ve yönetim yapısı, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ile 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ve bu yasalara istinaden hazırlanan mevzuatla düzenlenmiştir. Banka'nın Yönetim Kurulu ve Başkanlık Makamının oluşumu 41/2001 sayılı yasada, personel yapısı ile kadrolar 57/1987 sayılı yasada belirlenmiştir. 57/1987 sayılı yasanın 51 (1) (A) maddesi altında düzenlenen Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği ile Banka'ya yasayla verilen görevlerin birimler arasında dağılımı yapılmıştır.

1.2 Kurumsal Yönetim

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 9. maddesine göre Banka'nın organları/kurumsal yönetim yapısı; Yönetim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcısı, İdare Merkezi ve Merkez Şube'den oluşmaktadır.

1.2.1 Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, Banka'nın en üst düzeydeki karar organıdır. Yönetim Kurulu, yasa ile verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmektedir. Yönetim Kurulu, KKTC Merkez Bankası Yasası gereğince atanan bir Başkan ile dört üyeden oluşmaktadır. Kurul, ayda en az bir kez olmak üzere, asgari üç üyenin katılımıyla toplanmakta ve en az üç üyenin aynı yöndeki oyu ile karar almaktadır. Merkez Bankası Başkan Yardımcıları ise Yönetim Kurulu toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilmektedirler.

KKTC Merkez Bankası Başkanı, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla beş yıl için atanmaktadır. Bu süre sonunda yeniden atanması mümkündür. Yönetim Kurulu üyelerinin atanmaları Bakanlar Kurulu tarafından dört yıllık süreler için yapılmaktadır. Yasaya göre görev süresi dolan üyelerin yeniden atanmaları mümkündür.

KKTC Merkez Bankası Başkanı ve aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Rifat Günay, Yönetim Kurulu üyeleri ise Sn. İrfan Yanar, Sn. Salahi Ergin ve Sn. Emrah İbrahimogulları'dır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİMİZ

Rifat Günay
Başkan

Salahi Ergin
Üye

İrfan Yanar
Üye

Emrah İbrahimogulları
Üye

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5. maddesinde Banka'nın ve 11. maddesinde ise Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri tanımlanmıştır.

Banka'nın en temel görevi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin para ve bankacılık sisteminin düzenlenmesi ve denetimi için gerekli işlemleri yapmaktır. Bunlara ilave olarak finansal sistemde istikrarı sağlayıcı, para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak da Merkez Bankası'nın görevleri arasındadır.

Merkez Bankası'nın diğer yetki ve görevleri aşağıdaki tablodadır:

<ul style="list-style-type: none">❖ Mali piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer mali kuruluşlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemek ve istatistiki bilgi toplamak.❖ Ekonomik koşulları göz önünde bulundurarak merkez bankaları tarafından yapılması gerekli olan işlemleri yerine getirmek.❖ Bankalar ile kredi vermek amacıyla kurulmuş diğer kuruluşları denetlemek.❖ Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak.❖ Mali piyasaları izlemek ve ödeme mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemlerini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek.❖ Para ve kredi hacmini düzenlemek.❖ KKTC'nin uluslararası ihtiyatlarını düzenleyip yönetmek.❖ Para ve kredi politikası konusunda Bakanlar Kurulu tarafından incelenmesi istenecek hususlar hakkında görüşlerini bildirmek suretiyle Devletin mali ve ekonomik danışmanlığını yapmak.❖ Uluslararası mali ve ekonomik ilişkilerde Devletin mali ajanlığını yapmak.❖ Devletin bankacılığını yapmak ve mali acentesi olmak.❖ Olağanüstü hallerde ve TMSFİF'nin kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermek.❖ Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak.❖ Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek.❖ Nihai kredi mercii olarak bankalara kredi vermek.

Banka'nın bilançosuna, kâr ve zarar hesabına, bütçesine, faaliyet raporuna, taşınmaz mallarına, personeline, kredilere ve yasal karşılıklara ilişkin konuları inceleyip karara bağlamak, banka tarafından yapılabilecek diğer bankacılık hizmetlerini saptamak, KKTC Bankacılık Yasası uyarınca bankaların denetimi ile ilgili planlamaları yapmak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uyulması gereken esas ve usulleri belirlemek, uygulanacak rasyolar ve diğer oranlara dair hususları tespit etmek Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri arasında bulunmaktadır.

Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir.

❖ Bankacılık Yasası uyarınca, bankaların denetimi hususunda gerekli önlemleri almak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uymaları gereken esas ve usulleri belirlemek ve uygulanacak rasyolar ve diğer oranlarla ilgili hususları saptamak ve uygulamak ve Bankacılık Yasası uyarınca belirlenen yetkiler çerçevesinde karar almak.
❖ Merkez Bankası'nın kendi işlemlerinde uygulayacağı reeskont, iskonto ve faiz oranları ile ücret ve komisyonları saptamak.
❖ Merkez Bankası plasmanları üzerinde tür ve miktar bakımından düzenleyici önlemleri almak ve genel kredi hacmi ile genel kredi hacmi içinde kredi türlerinin sektörel ve konular itibarıyla dağılımını ayarlamak.
❖ Merkez Bankası'nca açılacak kredilerin esas ve koşulları ile reeskont ve avans limitlerini saptamak.
❖ 41/2011 sayılı yasanın 23. ve 24. maddelerinde yasal karşılıklar ve faiz oranları konularında belirtilen hususları saptamak.
❖ Merkez Bankası'nın bilanço, kâr ve zarar hesabını inceleyip karara bağlamak.
❖ Merkez Bankası'nın idare, teşkilat ve hizmetlerine ilişkin düzenlemeler yapmak.
❖ Merkez Bankası ihtiyacı için taşınmaz mal satın almak veya kiralamak ve Merkez Bankası'nın sahip olduğu taşınmaz malları gerektiğinde satmak.
❖ Kabul edilen hadler üstündeki tutarlara ve kıymetlere ilişkin sulh ve terkin konularında karar vermek.
❖ Merkez Bankası'nın yıllık bütçesini ve faaliyet raporunu onaylamak.
❖ Merkez Bankası personelini atamak ve bankayı yükümlülük altına sokacak personelin imza yetkilerini belirlemek.
❖ Merkez Bankası'nca yapılabilecek diğer bankacılık işlemlerini ve hizmetleri saptamak.
❖ Başkan tarafından tetkik ve onaya sunulacak hususlar hakkında karar almak.
❖ Kredi kartlarının isdar ve kabulüne ilişkin esas ve koşulları belirlemek.
❖ Uluslararası Bankacılık Birimleri'ne kuruluş ve faaliyet izni vermek, denetimlerini gerçekleştirmek ve etkin, düzenli çalışmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri almak.
❖ Tüketici Kredileri Yasası kapsamında faaliyet gösteren kuruluşlar ve tüketici kredi sözleşmelerine taraf olanlar ile ilgili esas ve usulleri belirlemek.
❖ Finansa Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa kapsamına giren kuruluşlara kuruluş ve faaliyet izni vermek, şirketlerin yönetim yapıları ve iç sistemleri ile ilgili karar almak, şirketlerin gözetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

1.2.2 Başkanlık

Başkanlık, Başkan ve Başkan Yardımcılarından oluşmakta ve Banka'nın üst düzey icra makamını oluşturmaktadır.

Başkan

En yüksek icra amiri sıfatıyla Başkan, Merkez Bankası'nın yurt içi ve yurt dışında temsil edilmesini, Merkez Bankası'nın yürütmekle mükellef olduğu yasalara uyulmasını, Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların yürütülmesini, Banka'nın sevk ve idaresini sağlamaktadır.

Rifat Günay
Başkan

Başkan Yardımcıları

Merkez Bankası Başkan Yardımcıları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla atanmaktadır. Başkan yardımcıları, Başkan tarafından yapılacak görev bölümünde kendilerine bağlanacak birimleri gereği gibi yürütmekle mükelleftirler. Başkan'ın yokluğunda Başkan'a vekâlet etmekle görevlendirilen Başkan Yardımcısı, Başkan'ın tüm yetkilerini kullanabilmektedir.

Dr. Pelin Yaylalı
Başkan Yardımcısı

1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube

Banka Yönetim Kurulu tarafından, Merkez Bankası Yasası'nın 51 (1) (A) maddesinin verdiği yetkiye istinaden hazırlanan 'Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği', Banka'ya verilmiş olan görevlerin, İdare Merkezi ile Şube arasında dağılımını, çalışanların eşgüdüm içerisinde etkin ve verimli çalışmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Merkez Bankası kendisine verilen görevleri, söz konusu tebliğ ile belirlenen aşağıdaki Birimler ve Şube aracılığıyla yerine getirmektedir.

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı

Türker Deler
Başkan

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı, Merkez Bankası Yasası, Bankacılık Yasası ve diğer mevzuatla Banka'ya verilen görevlerle ilgili olarak hazırlanacak dönemsel programlar çerçevesinde ve/veya Başkanlık tarafından gerekli görüldüğü zamanlarda bankalar ile diğer kuruluşlar nezdinde teftiş ve inceleme yapmakla yükümlüdür. Ayrıca, mali sektörde faaliyet gösteren ve Merkez Bankası yetki alanında olan kuruluşların uzaktan denetimi kapsamında verilerini toplamak, incelemek, analiz etmek, mevzuata uygun biçimde çalışıp çalışmadıklarını izlemek ve tespit edilen bulguları

raporlamak, Merkez Bankası birimlerini ve Merkez Şube'nin bütün işlemlerini, ilgili yasa, tebliğ ve diğer mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde teftiş etmek, incelemek, araştırmalar yapmak ve gerektiğinde soruşturma yapmakla yükümlüdür.

Düzenleme Müdürlüğü

Rasiha Maşlakçı
Müdür (v.)

Düzenleme Müdürlüğü, düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların mevzuatı ile ilgili düzenleme taslaklarını hazırlamak, bu kuruluşların uyacakları esas ve usulleri belirlemek, bu raporlar sonucunda tespit edilen bulguları Merkez Bankası nezdindeki diğer bilgi ve belgeler ile birlikte değerlendirmek, gereken tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmekle görevlidir. Bunlara ek olarak, denetim sonucunda gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak veya önerilerde bulunmak, kuruluşların idari para cezası ve/veya mensuplarının adli ceza gerektiren uygulamalarının tespit edilmesi durumunda, gerekli işlemlerin yürütülmesini sağlamak, Merkez Bankası'na ilişkin her türlü uyuşmazlığın çözümlenmesi amacıyla gerektiğinde Merkez Bankası'nın temsil edilmesini sağlamak ve Merkez Bankası'nın yaptığı düzenlemeler ile uluslararası kural ve uygulamaların uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak görevleri arasında yer almaktadır.

Piyasalar Müdürlüğü

Mete Tokar

Müdür (v.)

Piyasalar Müdürlüğü, açık piyasa işlemleri ile döviz ve efektif piyasalarında gerçekleştirilen işlemleri yapmak ve bu konularda düzenlemeler hazırlamak, belirlenen kredi limitleri, reeskont ve avans faiz oranları ile kredi faiz oranlarını duyurmak, Merkez Bankası'na yapılan kredi başvurularını almak, değerlendirmek, kredilerin kullanılmasına ile ilgili esas ve usulleri belirlemek, nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsil işlemlerinin yapılmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek ve yasal karşılığa tabi yükümlülük ve genel dispoñibilite ile ilgili düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmakla sorumludur. Ayrıca, Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliğı'ne istinaden düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmak, bankalar nezdinde zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili işlemleri yürütmek, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami akdi ve gecikme faizi oranlarını belirlemek, Merkez Bankası'nın rezervlerini yönetmek, döviz ve efektif kurlarını belirlemek ve ilan etmek ve hazine işleri ile ilgili Bakanlık adına Devlet İç Borçlanma Senetlerinin ihracı, bu kıymetlerin geri alımı ve değişimi işlemlerini yürütmek de diğer görevleri arasında yer almaktadır.

Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼ę¼

Yurt içi ve yurt dışı ekonomik gelişmeleri izlemek ve d¼nemsel raporlar hazırlamak, ekonomik ve mali konularda araştırma ve değerlendirmeler yapmak, bunları Başkanlığın ve Başkanlık tarafından uygun g¼r¼lecek birimler ile diğer kişi ve kuruluşların kullanımına sunmak, ¼demeler dengesi istatistiklerini uluslararası kavram ve standart kayıt sistemine uygun olarak oluşturmak, bu amaçla gerektiğinde anket yapmak/yaptırmak, bankacılık sekt¼r¼ ile ilgili tablo ve raporlar hazırlamak ve sekt¼rel değerlendirmeler yapmak Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼ę¼'n¼n g¼revleri arasındadır. Ayrıca, bu m¼d¼rl¼k Y¼netim Kurulu'na finansal sekt¼r gelişmelerine ilişkin bilgi sunmak, Başkanlık tarafından istenen çalışma ve araştırmaları y¼r¼tmek, Merkez Bankası b¼ltenini ve faaliyet raporunu hazırlamak ve merkez bankacılığı ve ekonomi alanında yenilikçi fikirleri araştırmak, incelemek ve bu alanda literat¼re katkı yapmakla y¼k¼ml¼d¼r.

Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü

Çağan Tanoğlu
Müdür

Bilişim ile ilgili stratejiler oluşturmak, bu alandaki teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek, orta ve uzun vadeli planlar geliştirmek, bilişim sistemlerinin hazırlanması, kullanılması ve taleplerin karşılanmasına yönelik standartları belirlemek, bilgi güvenliği politikalarını oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak ve bilişim güvenliği konusunda çalışmalar yapmak Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır. Bunlara ek olarak, Merkez Bankası ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini kurmak, etkin ve verimli bir şekilde işletmek ve bu sistemlerin belirlenen politikalar çerçevesinde geliştirilmesini sağlamak, ödeme araçlarının geliştirilmesi ve istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi amacıyla uyulması gereken usul ve esasları belirlemek, bankalararası takas odası işlemlerinin faaliyet raporunu hazırlamak, çek takas işlemlerinin sonuçlarını takip etmek, ulusal banka hesap numarası kullanımına ilişkin düzenlemeleri yapmak ve uygulamayı takip etmek, Risk Merkezi kanalıyla risk bilgilerini merkezileştirerek rapor hazırlamak ve geri bildirimini sağlamak üzere yapılan işlemleri yürütmek de görevleri arasında yer almaktadır.

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü, Merkez Bankası'nın muhasebe sisteminin düzenli bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için gereken tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak, İdare Merkezi ve Merkez Şube işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları ile kanunen tutulması zorunlu defterleri tutmak ve muhafaza etmek, personelin maaş, ücret ve özlük haklarına ilişkin ödeme ve tahsilat işlemlerini yapmakla sorumludur. Muhasebe ve finansal raporlama konularında Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi vb. uluslararası uygulamaları takip ederek bu yönde çalışmalar yapmak, Merkez Bankası'nın mali yıl bütçesini hazırlamak, uygulamak, takip etmek, faaliyet raporunu düzenlemek ve günlük/haftalık bilanço, parasal tablolar ve Başkanlık tarafından talep edilen diğer raporları ve vaziyetleri hazırlamak da bu müdürlüğün görevleri arasında yer almaktadır.

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü, Yönetim Kurulu kararı alınması gereken konulara ilişkin birimler tarafından hazırlanan müzekkere ve eklerini incelemek ve bunları gündemin belirlenmesi amacıyla Başkan'ın bilgisine sunmak, Yönetim Kurulu toplantı gündemini hazırlamak, Resmî Gazete'de yayımlanması gereken kararlar ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesine ilişkin işlemleri yapmak, Yönetim Kurulu'nun sekretarya hizmetlerini yürütmek ve Merkez Bankası'nın uluslararası kuruluşlar ile kurumsal ilişkilerini düzenlemekle yükümlüdür. Ayrıca, Merkez Bankası politikalarının ve uygulamalarının kamuoyuna duyurulmasını, tanıtılmasını ve kamuoyunda doğru algılanmasını sağlamak, Merkez Bankası'nın görev, yetki ve sorumluluk alanına giren tüm mevzuatın ve mevzuat gereği duyurusu yapılması gereken işlemlerin Merkez Bankası resmi internet sitesinde yayınlanmasını sağlamak, Merkez Bankası tarafından düzenlenmesi öngörülen konferans, seminer, çalıştay ve benzeri toplantıları organize etmek ve Merkez Bankası'nın kültür, sanat, çevre ve sosyal etkinliklerini planlamak da görevleri arasında yer almaktadır.

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü

Çağın Tanoğlu

Müdür (v.)

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, personelin ücret ve diğer mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapmak, performans değerlendirme yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak, emeklilik ile ilgili işlemleri yürütmek, Merkez Bankası Başkan, Başkan Yardımcıları, Yönetim Kurulu üyeleri ve personelin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek, personelin performansını değerlendirme ölçütleri ile meslek ilkelerinin tespitine yönelik çalışmaları diğer birimlerle işbirliği içinde oluşturmak ve Merkez Bankası'nın mal ve hizmet alım satımı ile ihale, haberleşme, arşiv, güvenlik, iç hizmet işlerini yürütmek ve gerekli düzenlemeleri yapmakla sorumludur. Merkez Bankası personelinin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve genel eğitim politikasının oluşturulmasına yönelik çalışmaları yürütmek, Banka'nın teşkilat şemasını hazırlamak, birimlerin yetki görev ve sorumluluklarını düzenlemek ve iş verimliliğinin artırılması için çalışmalar yapmak da görevleri arasındadır.

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü

Dr. Ahmet Erülgen
Müdür (v.)

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü, Banka mevzuatı ile Başkanlık ve birimler tarafından verilecek talimatlar doğrultusunda kredi, kambiyo, cari hesap, takas, çek yasaklıları, zaman aşımına uğrayan mevduatın takibi, para nakilleri, vezne ve şube muhasebe işlemlerini yürütmekte ve söz konusu işlemlerin muhasebe kayıtlarını tutmakla sorumludur.

Ayrıca Merkez Bankası tarafından yapılacak her türlü bankacılık işlemlerinde uygulanacak komisyon ücret ve masrafları tahsil etmek, Merkez Bankasının Türk Lirası ve döviz mevduat hesaplarından yapılacak nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerini yapmak, reeskont kredilerine ilişkin verilen talimatları yerine getirmek, hazine hesaplarıyla ilgili işlemleri yürütmek, düzenlemek ve takip etmek, hazinenin talimatları doğrultusunda işlemleri yürütmek, ödeme sistemleri ile ilgili operasyon işlemlerini yürütmek görevleri arasındadır.

KAYNAKLAR

2. KAYNAKLAR

2.1 İnsan Kaynakları

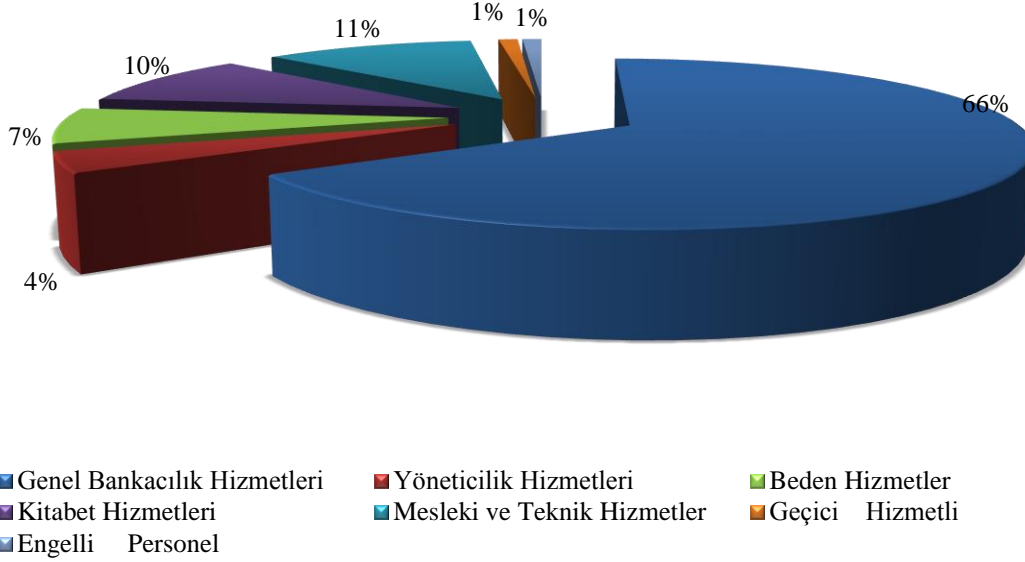
KKTC Merkez Bankası personelinin hak ve yükümlülükleri, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin 16 Temmuz 1987 tarihli birleşiminde kabul olunan 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası ile düzenlenmiştir. 57/1987 sayılı yasada, 06 Aralık 2016 tarihinde yürürlüğe giren 45/2016 sayılı değişiklik yasası ile yapılan düzenlemeler sonucunda, KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası'na yeni kadrolar eklenmiş ve 101 olan mevcut kadro sayısı 205'e yükselmiştir. Buna göre, KKTC Merkez Bankası'nın faaliyetleri, İdare Merkezi ve Merkez Şube'de istihdam edilen yöneticilik, genel bankacılık hizmetleri, mesleki ve teknik hizmetler ile bedeni hizmet gerektiren yardımcı hizmetler sınıflarına atanan sürekli personel tarafından yürütülmektedir.

2.1.1 Kadro ve Personel Durumu

Merkez Bankası'nın kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya sözleşmeli olarak görev yapan Başkan ve Başkan Yardımcıları da dâhildir. 2021 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayısı 123'tür. Kadrolu personel sayısına 1 geçici hizmetli ile engelli personel istihdamı yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personel ilave edildiği zaman, 2020 yılı sonu itibarıyla 131 olan Banka'nın toplam personel sayısı, 2021 sonu itibarıyla 125 kişidir. 2021 yılı faaliyet dönemi içinde 7 çalışmamız emekliye ayrılmış, 1 çalışmamız görevinden istifa etmiş, 2 yeni personelin ise istihdamı gerçekleşmiştir.

Merkez Bankası personelinin hizmet gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, 2021 yıl sonu itibarıyla, 125 personelin yüzde 4'ü yöneticilik hizmetleri sınıfında, yüzde 66'sı genel bankacılık hizmetleri sınıfında, yüzde 10'u kitabet hizmetleri sınıfında, yüzde 11'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfında, yüzde 7'si bedeni hizmet gerektiren yardımcı hizmetler sınıfında, yüzde 1'i geçici hizmetli ve yüzde 1'i 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası altında istihdam edilen personel olarak görev yapmaktadır.

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı

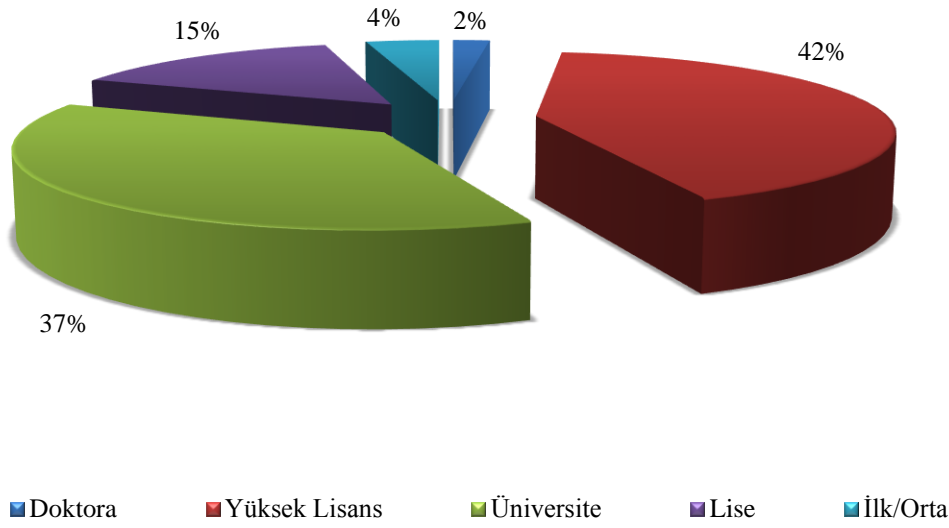
Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Personelin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde; 2021 yıl sonu itibarıyla, toplam 125 personelin 3'ü doktora, 53'ü yüksek lisans, 45'i lisans, 1'inin ise ön lisans derecesine sahip olduğu görülmektedir. Geriye kalan personelin 18'i lise, 5'i ilk ve ortaokul mezunudur.

Doktora eğitim düzeyine sahip personelin 2'si yöneticilik hizmetleri sınıfında iken, biri II. sınıf Bilişim Memuru olarak görev ifa etmektedir. Yüksek lisans eğitim düzeyindeki 53 personelin 4'ü yöneticilik, 5'i mesleki ve teknik hizmetler, 41'i genel bankacılık hizmetleri, 2'si de kitabet hizmetleri sınıfındaki elemanlardan oluşmaktadır. Lisans diploması sahibi 45 personelin 1'i yöneticilik, 8'i mesleki ve teknik hizmetler, 26'sı genel bankacılık hizmetleri, 9'u kitabet hizmetleri, 2'si yardımcı hizmetler sınıfında çalışmaktadır. Ön lisans mezunu 1 personelimiz genel bankacılık hizmetleri sınıfında hizmet vermektedir. Lise mezunu 18 personelin 14'ü genel bankacılık hizmetleri, 1'i kitabet hizmetleri, 3'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev ifa etmekte, 1 personel ise 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası çerçevesinde istihdam edilmiş olup, engelli personel olarak hizmet vermektedir. İlköğretim ve ortaokul mezunu toplam 5 personelden 4'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev yapmakta, 1 ilkokul mezunu ise geçici hizmetli olarak çalışmaktadır.

2021 yıl sonu itibarıyla, personelin eğitim düzeyine göre dağılımı incelendiğinde; doktoralı personel sayısının toplam içindeki payı yüzde 2, yüksek lisanslı personel sayısının payı yüzde 42, üniversite mezunu personelin payı yüzde 37, lise mezunu payı yüzde 15, ilk ve ortaokul mezunlarının payı ise yüzde 4'tür.

Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.1.2 Eğitim Faaliyetleri

2021 yılında eğitim faaliyetleri, salgın koşullarına bağlı olarak, çevrimiçi yapılmıştır. 2021 yılında Türkiye Bankalar Birliği'nin düzenlediği 50 eğitime 38 personel katılım sağlamıştır.

2021 yılında eğitim faaliyetleri kapsamında, çevrimiçi olarak gerçekleştirilen yurt dışı eğitim programlarına yöneticilik hizmetleri sınıfından 1, genel bankacılık hizmetleri sınıfından 30, kitabet hizmetleri sınıfından 1, mesleki ve teknik hizmetler sınıfından 6 kişi iştirak etmiştir.

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı

	Yurt İçi		Yurt Dışı (Çevrimiçi)	
	2020	2021	2020	2021
Yöneticilik Hizmetleri Sınıfı	-	-	-	1
Genel Bankacılık Hizmetleri Sınıfı	-	-	22	30
Kitabet Hizmetleri Sınıfı	-	-	1	1
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	-	-	-	-
Geçici Personel	-	-	-	-
Mesleki ve Teknik Hizmetler Sınıfı	-	-	5	6
Toplam	-	-	28	38

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka personelinin gelişimi ve Banka uygulamalarının uluslararası standartlara yükseltilmesi açısından büyük önem verdiğimiz yüz yüze eğitim faaliyetlerine, Covid-19 salgınına bağlı olarak 2020 yılı Mart ayından itibaren ara verilmiştir. 2021 yılı içerisinde banka personeline kurum içi eğitim verilmemiştir.

2.2 Mali Kaynaklar

KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu, bütçe harcama cetvellerinde saptanan hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesi için 18 Aralık 2020 tarihli ve 1165 sayılı karar ile Banka 2021 Mali Yılı Bütçesi'ni onaylamıştır. Banka konsolide bütçe harcamaları, cari harcamalar, özlük hakları ve yatırım harcamalarından oluşan üç ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır.

2020 yılında Banka'nın toplam bütçe harcaması 104,4 milyon TL iken, 2021 yılında bu rakam yüzde 32,9 artarak 138,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında Banka bütçesinin yüzde 80'i olan 110,7 milyon TL cari harcamalara, yüzde 19'u olan 26,6 milyon TL ise özlük haklarına kullanılmıştır. 2020 yılında ise bütçe harcamalarının yüzde 77'si olan 80,7 milyon TL cari harcamalar, yüzde 22'si olan 22,8 milyon TL özlük hakları için kullanılmıştır.

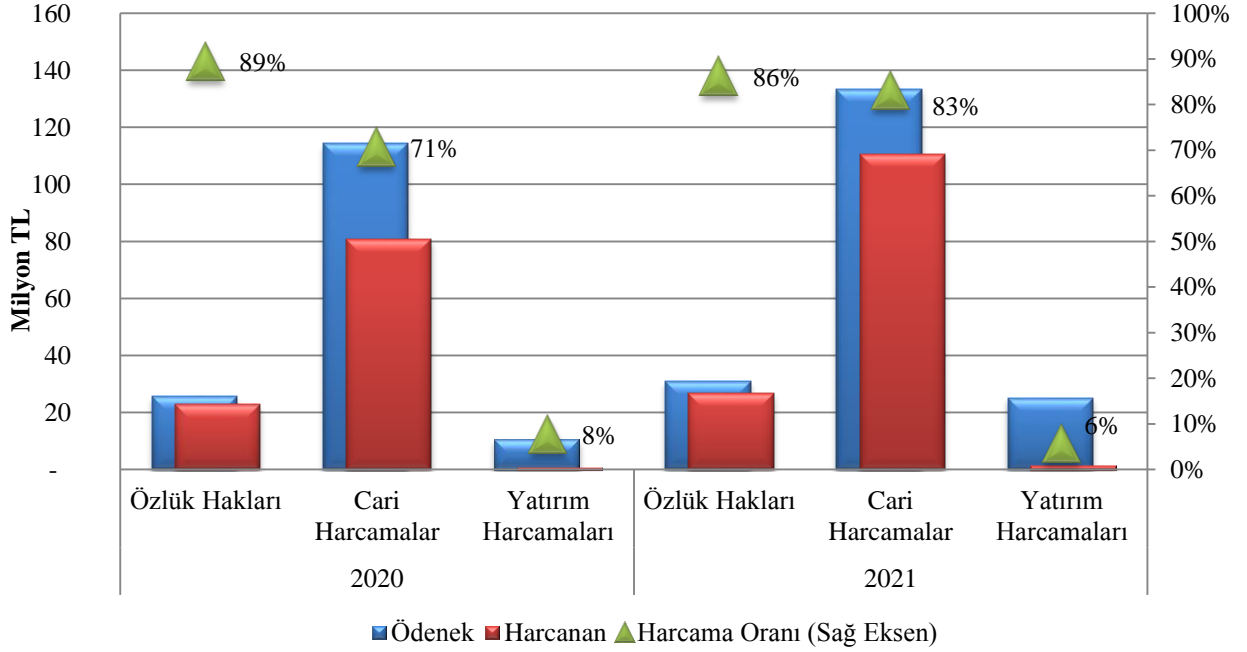
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka'nın bütçe uygulama sonuçlarına göre, 2020 yılında özlük hakları için ayrılan ödeneklerin harcama oranı yüzde 89 iken, cari harcamalarda yüzde 71, yatırım harcamalarında ise yüzde 8 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı bütçesinde ayrılan ödeneklerin harcama oranı özlük hakları kaleminde yüzde 86, cari harcamalarda yüzde 83 ve yatırım harcamalarında yüzde 6 olarak gerçekleşmiştir. 2021 Mali Yılı Bütçesi'nde ayrılan ödeneklerin toplam harcama oranı ise yüzde 73 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.3 Teknik Kaynaklar

2021 yılında, Proje ve Yazılım geliştirme ve bakım hizmetleri kapsamında, yeni idari ve operasyonel uygulamalar Bankaya kazandırılmış ve Bankanın teknik yetkinliği artırılmıştır.

Sistem güncellemesi ile buna bağlı yazılım güncellemeleri 2021 yılında planlandığı gibi yapılmış, sistem ve uygulamaların güvenliği artırılmıştır.

Sistem Yönetimi alanında ihtiyaç duyulan donanımlar için tedarik çalışmaları tamamlanarak ilgili birimlere kurulumları gerçekleştirilmiştir. Uzaktan çalışma altyapısı geliştirilerek salgın koşullarında iş sürekliliği sağlanmıştır.

FAALİYETLER

3. FAALİYETLER

KKTC Merkez Bankası'nın 2021 yılına dair faaliyetleri, raporun bu bölümü içerisinde özetlenmiştir.

3.1 Politika Araçları

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 4. maddesinde belirtildiği üzere, bankanın temel amacı kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemektir.

Söz konusu temel amaç doğrultusunda, bankanın para-kredi politikaları ile ilgili yetki ve görevleri yasanın 5. maddesinde, Banka Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri ise 11. maddesinde düzenlenmiştir. Bu konularla ilgili politikalar 22, 23 ve 24. maddelerde, işlem ve uygulamalar ise 31, 32, 33, 34, 35. maddeler ile geçici 2, 3, 4, 5 ve 7. maddelerde açıkça belirtilmiştir. Ayrıca banka, yasada mevcut bu maddelere istinaden mevzuatın kendisine verdiği görev ve yetkilere dayanarak krediler, yasal karşılıklar, faiz oranları, reeskont işlemleri, Merkez Bankası senetleri, ödeme sistemleri, bankalararası para piyasası konularında gerekli düzenlemeleri yapmakta ve tedbirleri almaktadır.

Para Politikası Araçları

Para politikası araçları doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. KKTC Merkez Bankası para politikası aracı olarak genellikle reeskont penceresi (kredi) işlemleri, yasal karşılık oranları ile disponibilite uygulamasından oluşan dolaylı araçları kullanmaktadır. Bunun yanında 2009 yılından itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) oluşturularak dört para cinsinde, bankacılık sektörünün günlük likiditeye ulaşması ve fazla likiditenin plase edilmesi olanağı sağlanmıştır. 2014 yılından itibaren ihracına başlanan Merkez Bankası senetleri ile sektöre likit kaynaklarını değerlendirebileceği bir para politikası aracı sunulmuştur.

Dolaylı Politika Araçları:

a. Reeskont Penceresi (Kredi) İşlemleri

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 31. maddesi kısa vadeli senet ve vesikaların reeskonta ve avansa kabulüne ilişkin Merkez Bankası yetkilerini düzenlemektedir. Buna göre banka;

- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dokuz ay kalmak koşuluyla turizm, eğitim, sanayi, maden ve tarım işleriyle uğraşan gerçek veya tüzel kişilerin, bankalara tevdi edilecek ticari senetlerini,
- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dört ay kalmak koşuluyla diğer kişilerin bankalar tarafından tevdi edilecek ticari senet ve vesikalarını,
- ❖ Küçük sanat erbabı ve kooperatiflerin kredi gereksinimlerini karşılamak üzere bankalar tarafından, vadelerine en çok dokuz ay kalmış olmak koşuluyla tevdi olunacak senetlerini, reeskonta kabul etmektedir.

Bu bağlamda Banka'nın Türk Lirası ve yabancı para reeskont kredi faiz oranları aşağıdaki tabloda görülmektedir. 2021 yılı sonunda Türk Lirası reeskont faiz oranları yüzde 15,25 – 19 aralığındadır. Bu oranlar 28 Ekim 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre, Türk Lirası ticari reeskont kredi faiz oranı yüzde 19, sanayi, ihracat, turizm, eğitim ve tarım sektörleri reeskont kredisi faiz oranı yüzde 16,25'tir. Küçük esnafa kullanılan reeskont kredi faiz oranı yüzde 15,25'tir. 2 Mart 2009'dan itibaren uygulanmakta olan yabancı para reeskont kredi faiz oranları (ticari, sanayi, ihracat, turizm, eğitim) yüzde 4'tür. Döviz mukabili avans faiz oranı TL'de yüzde 16, yabancı parada ise yüzde 4 olarak uygulanmaktadır.

Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları

Reeskont Faiz Oranları

	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Ticari	19,00	4,0	4,0	4,0
Sanayi	16,25	4,0	4,0	4,0
İhracat	16,25	4,0	4,0	4,0
Turizm	16,25	4,0	4,0	4,0
Eğitim	16,25	4,0	4,0	4,0
Tarım	16,25	-	-	-
Küçük Esnaf	15,25	-	-	-
Döviz Mukabili Avans	16,00	4,0	4,0	4,0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası (31.12.2021 itibarıyla)

2021 yılında Banka'nın reeskont ve avans işlemleri kapsamında kullanmış olduğu bir adet eğitim reeskont kredisi bulunmaktadır.

b. Disponibilite ve Yasal Karşılık Uygulamaları

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 23 (1) maddesi gereğince, bankaların tesis etmeleri gereken genel disponibiliteye ilişkin esas ve usuller ile bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken genel disponibilitenin en düşük oranı Banka tarafından çıkarılan tebliğle belirlenmektedir.

26 Şubat 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Disponibilite Tebliği'ne göre, bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken asgari oran yüzde 10'dur. Ancak bankalar, yurt dışındaki bankalarda bulundurdukları paraların ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplamının özkaynaklarını aşması halinde, kademeli şekilde farklı oranlarda disponibilite tutmakla yükümlüdürler.

Tablo 3.2 Disponibilite Oranları

	Özkaynaklarının 1 katını aşması halinde	12 %
Yurt dışındaki bankalarda bulundurulan paralar + yurt dışından satın alınan menkul kıymetlerin toplam miktarı,	2 katını aşması halinde	14 %
	3 katını aşması halinde	16 %
	4 katını aşması halinde	18 %
	5 katını aşması halinde	20 %

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2021 yıl sonu itibarıyla gerçekleşen ortalama disponibilite oranlarına göre, kamu eliyle yönetilen bankalar tutulması gereken ortalama asgari oranın 6,69 puan, özel sermayeli bankalar 7,7 puan ve şube bankaları 9,26 puan üzerinde disponibilite değeri bulundurmaktadır. Bankacılık sektörünün ortalama gerçekleşen disponibilite oranı, tutulması gereken ortalama asgari disponibilite oranının 7,58 puan üzerindedir.

Banka, 41/2001 sayılı Yasa'nın 23. maddesi uyarınca, yasal karşılığa tabi yükümlülükler ve yasal karşılığın yatırılma zamanı ile gerektiğinde ödenecek faiz dâhil olmak üzere uygulama esas ve şartlarını da belirlemektedir. Banka Yönetim Kurulu'nun 27 Aralık 2019 tarih ve 1072 sayılı Kararı ile belirlenmiş olan yürürlükteki yasal karşılık oranları aşağıda verilmektedir.

Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları

	TP	YP	Kıymetli Maden
Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00	0
Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00	0
Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00	0
Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00	0
Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC’de faaliyet gösteren bankaların 2020 ve 2021 yılsonları itibarıyla KKTC Merkez Bankası nezdindeki toplam yasal karşılık bakiyeleri Tablo 3.4’te gösterilmektedir.

Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri (x Bin)

	Aralık 2020	Aralık 2021
TL	768.773	846.263
ABD doları	60.571	65.223
Avro	63.282	67.300
Sterlin	123.242	131.553
Toplam TL Karşılık	3.025.586	5.203.972

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Covid-19’un yarattığı etkilere karşı alınan önlemler çerçevesinde, 2020 yılı içerisinde uygulamaya konulan Kredi Faiz Destek Fonu (KFDF) ve Kredi Garanti Fonu (KGF) garantili kredi programları kapsamında kullanılan kredilerin yasal karşılık yükümlülüklerinden indirilmesi uygulamasına 2021 yılında da devam edilmiştir.

17 Şubat 2021 tarih ve 1179 sayılı Banka Yönetim Kurulu kararıyla yasal karşılık mevzuatında yapılan değişiklikle, bankaların KGF garantili “Turizm Taşımacılığı Kredi Portföyü” ile “II. Küçük Esnaf, Tarım ve Hayvancılık Kredi Portföyü” kapsamında kullandıkları krediler için toplam olarak 104,6 milyon TL ve 25 Kasım 2021 tarih ve 1244 sayılı Banka Yönetim Kurulu kararıyla yasal karşılık mevzuatında yapılan değişiklikle, bankaların KGF garantili “Küçük İşletmeler Kredi Portföyü” kapsamında kullandıkları krediler için toplam olarak 9,5 milyon TL bankalara iade edilmiştir.

Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar (31/12/2021)

Tesis Edilmesi Gereken TRY Tutarlar	KFDF ve KGF Kapsamında Kullandırılan Krediler İçin Yapılan İade	ROM Opsiyonu	Tesis Edilen TRY Tutarlar
1.393.389.641	479.863.547	69.535.235	843.990.859

c. Rezerv Opsiyon Mekanizması (ROM)

KKTC Merkez Bankası 15 Mart 2018 tarih ve 990 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile bankalara ROM kapsamında, KKTC Merkez Bankası nezdinde bulundurulması gereken Türk Lirası yasal karşılık tutarının yüzde 10'u oranındaki kısmını yabancı para (ABD doları, avro, sterlin) ile tesis etme imkânı sağlamıştır. 2020 yılı Aralık ayı itibarıyla ROM'dan yararlanan banka sayısı 12 iken, 2021 yılı Aralık ayı itibarıyla bu rakam 13'e yükselmiştir. 2020 yılında 58 milyon TL seviyesinde olan tutar ise 2021 yılında 67 milyon TL'ye yükselmiştir. 2020 yıl sonunda Türk Lirası yerine tesis edilen yabancı para oranı yüzde 7,04 olarak gerçekleşirken, bu oran 2021 yılında yüzde 7,37'ye yükselmiştir.

d. Yasal Karşılık Faiz Oranları

Banka Yönetim Kurulu, bankaların Banka nezdindeki yasal karşılık mevcutlarına uygulanan faiz oranlarında 2021 yılında üç defa değişikliğe gitmiş olup, söz konusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 3.6 Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TP	\$	€	£
19.02.2021	8,00	0,20	0,05	0,10
02.04.2021	9,00	0,20	0,05	0,10
28.10.2021	6,00	0,20	0,05	0,10

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

e. Mevduat Faiz Oranları

2021 yılında Banka, nezdindeki faize tabi mevduat hesaplarına uygulanacak faiz oranlarında üç defa değişikliğe gitmiş olup, söz konusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TL	\$	€	£
19.02.2021	13,75	0,40	0,15	0,20
02.04.2021	15,25	0,40	0,15	0,20
28.10.2021	12,75	0,40	0,15	0,20

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Doğrudan Politika Araçları:

Banka, bankaların kısa vadeli likidite ihtiyaçlarının karşılanması, likidite fazlalığının sterilize edilmesi ve kârlılığının artırılması amacıyla;

- ❖ Merkez Bankası senet ihracı
- ❖ Bankalararası Para Piyasası enstrümanlarını kullanmaktadır

a. Merkez Bankası Senetleri

41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın Merkez Bankası'na verdiği yetkiler doğrultusunda, bankacılık sektöründe oluşan dönemsel likidite fazlalıklarının sterilizasyonu, ekonominin genel likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi ve finansal piyasaların derinliğinin artırılması amacıyla, Merkez Bankası senedi ihracı gerçekleştirilmektedir. Banka, 2021 yılı içerisinde 4 adet ABD doları, 4 adet avro ve 4 adet sterlin olmak üzere toplam 12 adet senet ihraç ihalesi düzenlemiştir. 31 Aralık 2021 itibarıyla vadesi dolmamış senetlerin para cinslerine göre dağılımları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.8 31.12.2021 İtibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri

Vade	ABD doları	Avro	Sterlin
3 Ay	39.000.000	27.500.000	177.500.000

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

b. Bankalararası Para Piyasası

KKTC Merkez Bankası, para arzını ve ekonominin likiditesini düzenlemek amacıyla Eylül 2009 tarihinden itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) işlemlerini gerçekleştirmektedir. Bankalar piyasadan, Banka Yönetim Kurulu tarafından belirlenen global limit üzerinden, aktif büyüklüklerine göre tahsis edilen borç alabilme limitleri dâhilinde öngörülen teminatları sağlamak suretiyle borçlanabilmektedirler. Banka Yönetim Kurulu 18 Nisan 2019 tarihli ve 1038 sayılı kararı ile Bankalararası Para Piyasası (BPP) işlemleri için global limit tutarını 1 milyar TL veya muadili döviz olarak belirlemiştir.

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla BPP çerçevesinde gerçekleştirilen vadesi henüz dolmamış işlemlerin toplamları aşağıda verilmektedir:

Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Gecelik	1.584.100.000.-	84.150.000.-	120.025.000.-	146.525.000.-
1 Hafta	-	2.000.000.-	-	-
2 Hafta	-	-	-	-
1 Ay	62.000.000.-	2.000.000.-	-	-
3 Ay	-	-	-	-
6 Ay	-	-	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

c. Tahvil ve Bono Piyasası (TBP)

Banka Yönetim Kurulu'nun 10 Aralık 2020 tarih ve 164 sayılı kararı ile Tahvil ve Bono Piyasası (TBP) kurulmuştur. 2021 yılında bu çerçevede herhangi bir işlem gerçekleştirilmemiştir.

3.2 Düzenleme Faaliyetleri

Banka, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası, 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası, 31/2020 sayılı Tüketici Kredileri Yasası, 43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa ve 58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda uluslararası uygulamaları da dikkate alarak düzenlemeler yapmaktadır.

Banka'nın düzenleme görevleri kapsamında 2021 yılında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler, aşağıdaki başlıklar altında ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Düzenlemeler

a. Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliğleri

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 38, 39, 40, 41 ve 44'üncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Üstlenilen Risklere İlişkin Tebliğ"de 2021 yılı içerisinde Covid-19 salgınının yarattığı etkilere yönelik olarak alınan önlemler kapsamında üç kez değişiklik yapılmış ve

bu değişiklikler sırası ile 3 Mart 2021 tarih ve 54 sayılı, 1 Temmuz 2021 tarih ve 146 sayılı ve 29 Kasım 2021 tarih ve 261 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanmıştır.

b. Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 26, 31, 50, 53 ve 60'uncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması (Değişiklik) Tebliği" 26 Nisan 2021 tarih ve 94 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Covid-19 salgını nedeniyle 2020 mali yılına ilişkin kamuya açıklanacak finansal raporların imzalanması, sunumu ve ilanı ile ilgili ek süre verilmesi amacıyla esas Tebliğe geçici madde eklenmiştir.

c. Tüketici Kredileri (Değişiklik) Tebliği

31/2020 sayılı Tüketici Kredileri Yasası'nın 22'nci maddesinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Tüketici Kredileri Tebliği"nde 2021 yılı içerisinde Covid-19 salgınının yarattığı etkilere yönelik olarak alınan önlemler kapsamında üç kez değişiklik yapılmış ve bu değişiklikler sırası ile 3 Mart 2021 tarih ve 54 sayılı, 1 Temmuz 2021 tarih ve 146 sayılı ve 29 Kasım 2021 tarih ve 261 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanmıştır.

d. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Tebliği

43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa'nın 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 19, 25, 30, 33, 37, 38 ve 39'uncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Tebliği" 4 Ocak 2021 tarih ve 1 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğin amacı, şirketlerin kuruluş ve faaliyet izni dâhil izne tabi işlemlerine, kurumsal yönetimine, muhasebe sistemi ve finansal raporlarına, karşılıklar ve müşteri haklarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

e. Uluslararası Bankacılık Birimleri (Değişiklik) Tebliği

41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimler Yasası'nın 23'üncü maddesinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak hazırlanan "Uluslararası Bankacılık Birimleri (Değişiklik) Tebliği" 21 Mayıs 2021 tarih ve 110 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile UBB'nin, Yönetim Kurulu üyelerinin işin gerektirdiği mali güç, itibar ve yeterliliğe sahip olduğuna dair değerlendirmenin yapılabilmesi amacıyla esas Tebliğe iki yeni bent ile geçici 5. madde eklenmiştir.

f. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Uygulanacak Tek Düzen Hesap Planı İzahnamesi, Tek Düzen Hesap Planı Detayı ve Kamuya Açıklanacak Finansal Tabloları

Finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin uygulamaları zorunlu olan Tek Düzen Hesap Planı İzahnamesi ve Tek Düzen Hesap Planı Detayı 29 Kasım 2021 tarihinde, Kamuya Açıklanacak Finansal Tabloları ise 17 Aralık 2021 tarihinde Banka internet sayfasında yayımlanmıştır.

g. Gerçek Kişi Hissedar Değerlendirme Formu ve Açık Rıza Beyanı

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası uyarınca bir bankaya doğrudan veya dolaylı hissedar olmak isteyen gerçek kişilerin uygunluk ve yerindeliliğinin analiz edilmesi amacıyla hazırlanan Gerçek Kişi Hissedar Değerlendirme Formu ve Açık Rıza Beyanı, 18 Mayıs 2021 tarihinde Banka internet sayfasında yayımlanmıştır.

Yasa Gücünde Kararnameler

2021 yılı içinde aşağıda detayları verilen Yasa Gücünde Kararnamelere ilişkin KKTC Merkez Bankası görüşü ilgili Makamlara sunulmuş ve süreçlere katkıda bulunulmuştur.

a. Poliçeler Yasası Hakkında Yasa Gücünde Kararname

Anayasa'nın 112'nci maddesinin KKTC Bakanlar Kurulu'na verdiği yetkiye dayanarak 2021 yılında iki defa "Poliçeler Yasası Hakkında Yasa Gücünde Kararname" çıkarılmıştır. 2 Şubat 2021 tarih, 29 sayılı ve 14 Şubat 2021 tarih, 36 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan kararnamelerin amacı Covid-19 salgını nedeniyle nakit akışları etkilenen işletmelerin keşide ettiği çeklerin ibrazını ve ödenme tarihini düzenlemektir.

b. KKTC Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası Hakkında Yasa Gücünde Kararname

Anayasa'nın 112'nci maddesinin KKTC Bakanlar Kurulu'na verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası Hakkında Yasa Gücünde Kararname" 13 Şubat 2021 tarih ve 34 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu kararnamenin amacı, borç yönetim komitesinin devamlılığını ve yapılan işlerin sürekliliğini sağlamak ve koordinasyonunu sürdürebilmektir.

c. Kredilerin Yapılandırılmasına İlişkin Yasa Gücünde Kararname

Anayasa'nın 112'nci maddesinin KKTC Bakanlar Kurulu'na verdiği yetkiye dayanarak 2021 yılında üç defa "Kredilerin Yapılandırılmasına İlişkin Yasa Gücünde Kararname" çıkarılmıştır. 1 Mart 2021 tarih, 52 sayılı, 30 Haziran 2021 tarih, 145 sayılı ve 27 Aralık 2021 tarih, 281 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan kararnamelerin amacı, Covid-19 salgınına bağlı olarak finansal güçlük çeken ve/veya likidite kaybına uğrayan borçluların "Bankaların Kredileri ile Diğer Alacaklarının Nitelikleri ve Karşılıklar Tebliği" ne göre birinci ve ikinci gruplarda sınıflandırılan kredilerinin şartlarının bankalarca iyileştirilmesi ve/veya yapılandırılması halinde uygulanacak kuralları düzenlemektir.

d. Kredi Faiz Destek Fonu Hakkında Yasa Gücünde Kararnamenin Değiştirilmesi Hakkında Yasa Gücünde Kararname

Anayasa'nın 112. Maddesinin KKTC Bakanlar Kurulu'na verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Kredi Faiz Destek Fonu Hakkında Yasa Gücünde Kararnamenin Değiştirilmesi Hakkında Yasa Gücünde Kararname" 13 Şubat 2021 tarih ve 34 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu kararnamenin amacı, Covid-19 salgını nedeniyle, işletmelere düşük faizli kredi kullandırılabilmesi için Fon'un mevcut kaynakları ile sınırlı olmaksızın faiz desteği vermeye devam etmesini sağlamaktır.

e. Kredi Garanti Fonu Hakkında Yasa Gücünde Kararname

Anayasa'nın 112'nci maddesinin KKTC Bakanlar Kurulu'na verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Kredi Garanti Fonu Hakkında Yasa Gücünde Kararname" 18 Şubat 2021 tarih ve 39 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu kararnamenin amacı, Fon varlıklarının daha verimli nemalandırılması için farklı enstrümanlarda değerlendirilmesine imkân sağlamaktır.

3.3 İzin ve Uygulama Faaliyetleri***a. Sermaye, Hisse Payları ve Hissedar Değişiklik Takibi***

Bankaların, UBB'lerin ve Faktoring şirketlerinin hissedarları ve hisse payları ile ilgili veri tabanı, yapılan değişikliklerle birlikte güncellenmektedir. Diğer yandan gerek hissedar değişiklikleri gerekse de Yasada var olan eşikler çerçevesindeki izne tabi işlemlere, Banka Yönetim Kurulu onayının ardından izin verilmektedir.

b. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarının Takibi

Bankalara, UBB'lere ve Faktoring şirketlerine atanan tüm yönetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, ilgili Yasa maddelerine uygunluğu incelenmiş ve sonuçları bankalara, UBB'lere ve faktoring şirketlerine tebliğ edilmiştir.

c. Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği Çerçevesinde Yapılan Atamaların Takibi

"Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği" kapsamında atanan yöneticilerin ilgili Tebliğ kurallarına uygunluğu değerlendirilip, sonuçları bankalara bildirilmiştir.

d. Ana Sözleşme ve Tüzüklerin İncelenmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ile 43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesi Yasası gereği bankaların ve finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin ana sözleşme ve tüzüklerinde yapacakları değişiklikler için KKTC Merkez Bankası'ndan onay almaları gerekmektedir. Bu madde hükümleri uyarınca 2021 yılı içerisinde ana sözleşme veya tüzük değişiklik talepleri incelenmiş ve uygun görülenler onaylanmıştır

e. Banka Yönetim Kurulunun Bankalar, Faktoring Şirketleri, UBB'ler ve Yetkilendirilen Diğer Kuruluşlar ile İlgili Aldığı Kararlar

KKTC Merkez Bankası'nın yetkilendirdiği veya yetkisini iptal edebilme ehliyetine sahip olduğu tüm kuruluşlarla ilgili hususlar Banka Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve alınan kararlar ilgili kuruluşlara iletilmiştir.

f. Bankacılık Lisansı ve Faaliyet İzni Verilmesi

Bankalar, şirketler ve UBB'ler tarafından her yılın Ocak ayı sonuna kadar yatırılması gereken lisans ücretlerinin takibi yapılmış, lisans ücretini yatıran bankalara yazı ekinde lisans belgeleri gönderilmiştir.

g. Faaliyet İzni İptali

2021 yılında, 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası ve 4/2008 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Yasası'na ilişkin aykırılıklar sebebiyle, sektörde faaliyet gösteren bir UBB'nin faaliyet izni iptal edilmiştir.

h. Banka Yönetim Kurulu Tarafından Alınan Uyarı ve İdari Para Cezası Kararları

2021 yılı içinde, savunma talep edilen bankalardan ikisi yazılı olarak uyarılmış, iki banka ve bir UBB'ye idari para cezası verilmiştir. Ayrıca, Banka tarafından yetkilendirilen Bağımsız Denetim Kuruluşları'ndan ikisi yazılı olarak uyarılmıştır.

i. Şikâyetler

Gerek kurumsal, gerek bireysel müşterilerin bankalar veya UBB'ler ile yaşadıkları ve Banka'ya bildirdikleri şikâyetler, bankalara ve UBB'lere iletilmiş ve müşterilerine müşteri hakları çerçevesinde geri bildirimler yapılmıştır. Bu çerçevede, uygulamada görülen eksiklikler takip edilip, gerekli önlemler alınmıştır.

3.4 Denetim Faaliyetleri

Bankanın temel fonksiyonlarından biri olan denetim faaliyetleri, finansal istikrarı tehdit eden unsurların belirlenmesi, buna uygun politikaların geliştirilmesi ve bu suretle sağlıklı bir finans sisteminin muhafazası amacına yönelik yapılmakta ve finansal kuruluşların mali performanslarına ilişkin muhtelif göstergelerin incelenerek analiz edilmesini ve dönemsel raporlar düzenlenmesini içermektedir.

3.4.1 Gözetim – Uzaktan Denetim

KKTC Merkez Bankası, 62/2017 sayılı KKTC Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ve 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası'nın ilgili maddelerinin kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda bankalar ve uluslararası bankacılık birimleri ile ilgili uzaktan denetim faaliyetlerini yürütmektedir.

Bankacılık sektörü, Banka tarafından geliştirilmiş olan KKTC Bankalar Gözetim Sistemi kapsamındaki formlardan oluşan Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) aracılığıyla sektör ve banka bazında aylık olarak izlenmektedir. Gözetim faaliyetleri kapsamında aylık formların yanı sıra üç aylık ve yıllık raporlar da mevcut olup, buna ek olarak TRP kapsamında ihtiyaca yönelik olarak günlük, haftalık raporlamalar da alınmaktadır. Banka bazında ve sektörel bazda hazırlanan raporlar Yönetim Kurulu'nca değerlendirilmektedir. Bunlara ek olarak bankaların yıl sonu mali raporları ile iç sistemler

kapsamında üretilen yıllık raporlamaları da Gözetim faaliyetleri çerçevesinde takip edilip, incelenmektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren Uluslararası Bankacılık Birimleri (UBB) de, üç aylık dönemler itibarıyla alınan formlardan oluşan UBB Raporlama Seti kullanılarak UBB bazında ve sektörel olarak izlenmektedir. Buna ek olarak UBB'lerin yıl sonu mali raporları da takip edilip, incelenmektedir.

Banka'nın gözetim görevleri kapsamında 2021 yılında yapmış olduğu uygulamalar aşağıda ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

a. Banka Yönetim Kurulunun Almış Olduğu Kararlar ve Mevzuat Çerçevesinde Yapılan Güncellemeler

- Kurlarda meydana gelen artışın risk ağırlıklı varlıklar üzerindeki etkisini izlemek amacıyla, mevcut 'Sermaye Yeterliliği Analiz Formu' olan SY400A formuna ilave olarak SY401A formu Aralık 2021 itibarıyla bankalardan alınmaya başlanmıştır.
- TRP kapsamındaki formlarda Banka Yönetim Kurulu'nun almış olduğu kararlar ve mevzuat değişiklikleri çerçevesinde gerekli güncellemeler yapılmıştır.

b. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Tarafından Yapılan Raporlamalar

1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 43/2020 sayılı Finansal Kiralama (Leasing), Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa'nın Geçici 3'üncü maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca faaliyete devam etmek üzere KKTC Merkez Bankası'na başvuruda bulunmayan şirketlerin, mevcut işlemleri ile ilgili bilgilerinin Merkez Bankası'na bildirilmesi amacıyla, KR100S "Krediler- Müşteriler İtibarıyla" ve MB100S "Muhtelif Bilgiler" formları oluşturulmuştur. Haziran ve Aralık ay sonları itibarıyla şirketlerin yapmış olduğu raporlamaların takibi ve analizi gerçekleştirilmiştir.

c. Bağımsız Denetim Kuruluşları İle Yapılan Denetim Sözleşmelerinin İncelenmesi

2021 yılı içinde, "Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ" çerçevesinde bankaların ve UBB'lerin denetim kuruluşları ile yaptıkları denetim sözleşmelerinin Tebliğ'e uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla kullanılan değerlendirme rehberi güncellenmiştir. Güncellenen değerlendirme rehberi üzerinden 2021 yılı içerisinde 6 adet banka ve 2 adet UBB'nin bağımsız

denetim kuruluşları ile yapmış oldukları sözleşmeler kontrol edilmiştir. Eksiklik görülen sözleşmelere ilişkin düzeltmeler talep edilmiş, gerekli görülen hususlarda ise toplantılar düzenlenmiştir.

d. Bankalar / Bağımsız Denetçiler Tarafından Talep Edilen Bilgiler

Yıl sonu mutabakat işlemleri için, bankalar ve bağımsız denetim kuruluşları tarafından bankaların Merkez Bankası Merkez Şube nezdindeki hesaplarına ilişkin talep edilen bilgilerin ilgili kurumlara iletilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, söz konusu bilgilerin Banka teftiş birimine iletilen raporlamalardaki veriler ile de kontrolleri yapılmıştır.

e. Yıl Sonu Mali Raporlarının İncelenmesi ve Yayımlanması

Bankalar ile UBB'lerin Banka'ya sundukları yıl sonu mali raporları incelenmiş ve tespit edilen hususlar doğrultusunda gerekmesi halinde söz konusu raporların düzeltilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında, bankalar tarafından gönderilen yıl sonu mali raporları Banka resmi internet sitesinde yayımlanmıştır.

f. “Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” Çerçevesinde Yapılan Raporlamaların İncelenmesi

Söz konusu Tebliğ gereği bankaların Merkez Bankası'na sunmuş oldukları raporlar, inceleme rehberi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

g. Sızma Testleri, Bilgi Güvenliği Politikası ve PCI-DSS Uyum Denetimi

Bankalar tarafından 01/2015 sayılı ‘Sızma Testleri Genelgesi’ kapsamında gönderilen sızma testi sonuçları ve aksiyon planları ile 02/2015 sayılı ‘Bilgi Güvenliği Politikası Genelgesi’ kapsamında oluşturulan politikaların takibi yapılmıştır. Ayrıca, PCI-DSS Uyum Denetimi ile ilgili süreç de Banka tarafından takip edilmiştir.

3.4.2 Teftiş – Yerde Denetim

Yerde denetim faaliyetlerinin amacı bankanın finansal sağlamlığı ve risk profili hakkında görüş oluşturmak, düzeltici tedbir alınması gereken alanlar varsa bunları tespit etmek ve alınacak tedbirlere ilişkin önerilerde bulunmaktır. Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ve ilgili diğer yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanarak her türlü bankacılık işlemlerinin denetimini yapmaktadır. Bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki

ilgi ve dengelerin, mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespiti ve tahlili ile bankaların bilgi sistemleri konularının denetimi Merkez Bankası tarafından yapılmaktadır. Ayrıca, finansal kiralama, faktoring ve finans şirketlerinin faaliyetlerinin denetimi de Banka tarafından yapılmaktadır.

Yerinde denetim faaliyetleri, yıllık olarak hazırlanan risk odaklı denetim planları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yıllık denetim planı, denetlenecek bankaların faaliyetlerinin tamamını kapsayan ön değerlendirme çalışması ile başlar ve bu çalışma her yıl tüm bankaları kapsamına alan, önemli bir bölümü banka bazında ayrı ayrı yürütülecek faaliyetlerden oluşacak şekilde yürütülür.

a. Gerçekleştirilen Denetimler

2021 yılı içinde bankalar ve şirketler nezdinde gerçekleştirilen denetimlerde toplam 60 denetim raporu hazırlanmıştır. İlgili raporların 8'i genel denetim raporu, 8'i mevzuat raporu, 6'sı sermaye denetim raporu, 4'ü bilgi sistemi denetim raporu, 34'ü ise özel denetim raporudur. Ayrıca, uluslararası bankacılık birimleri için 3 ve Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu için de 1 rapor hazırlanmıştır.

2021 yılında denetime tabi tutulan bankaların sektör aktif toplamı içindeki payı yüzde 77'dir.

b. KKTC Merkez Bankası ve Kooperatif Şirketler Mukayyitliği Arasında İmzalanan “İşbirliği, Denetim ve Bilgi Paylaşımı Protokolü” Çerçevesinde Yapılan Denetimler

Banka ve Kooperatif Şirketler Mukayyitliği arasında 4 Ekim 2019 tarihinde imzalanan “İşbirliği, Denetim ve Bilgi Paylaşımı Protokolü” çerçevesinde, 2021 yılında Banka denetim elemanları tarafından 5 kooperatifin denetimi gerçekleştirilmiş, yapılan denetimler sonucu düzenlenen raporlar Kooperatif Şirketler Mukayyitliğine sunulmuştur.

3.5 Ödeme Sistemleri

Banka, ödeme ve mutabakat sistemleri ile ilgili yetkisini 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5(1)(E) maddesinden almaktadır. Yurt içi elektronik ödeme sistemi olan Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS) 26 Haziran 2015 tarihinde fiili, 19 Kasım 2015 tarihinde ise resmi olarak hizmete açılmıştır. Sistem, elektronik ortamda, doğrudan, süratli ve güvenli olarak, yurt içi para transferlerinde tutar sınırı olmadan Türk Lirası, avro, ABD doları ve sterlin olmak üzere dört farklı para birimini destekleyerek gerçek zamanlı mutabakat sağlamaktadır.

Elektronik Ödeme Sistemi'ne (EÖS) katılımcı bankalar kendi bankacılık sistemlerini EÖS ile entegre ederek müşterilerine ATM, internet bankacılığı ve mobil bankacılık gibi kanallardan para transferi olanağı sunabilmektedir. Banka'nın sunmuş olduğu bu sistem sayesinde banka müşterilerine, para transferlerini şubelere gitmeye gerek duymadan pratik ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmeleri için olanak sağlanmıştır. Sistem müşterilere getireceği kolaylıklar yanında kayıt dışılığın önlenmesine yardımcı olmakta, ayrıca banka maliyetlerinde de tasarruf sağlamaktadır.

EÖS'te, 2016 yılından itibaren gerçekleşen Türk Lirası, ABD doları, sterlin ve avro para cinsi mesaj adetleri, bankaların ödeme kanalına göre Tablo 3.9'da gösterilmektedir. Buna göre 2021 yılında, 197.448 şube bazlı, internet bankacılığı ile 222.619, diğer kanallarla 11.247 adet olmak üzere toplamda 431.314 adet işlem gerçekleştirilmiştir. 2020 yılı ile karşılaştırıldığında, 2021 yılında toplam ödeme sayısında yüzde 19 artış gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri (Ödeme Kanalına Göre - İşlem Adedi)

Yıllar	Şube Bazlı	İnternet Bankacılığı	Diğer	Toplam
2016	60.932	12.612	2	73.546
2017	79.412	24.197	44	103.653
2018	104.399	42.857	28	147.284
2019	129.505	73.151	777	203.433
2020	221.193	137.533	4.443	363.169
2021	197.448	222.619	11.247	431.314

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.6 Nakit Hareketleri

Bankaların gerek banknot gerekse madeni para ihtiyaçları Banka tarafından karşılanmaktadır. Banka'nın, sahte veya tedavülden kaldırılan banknotlar konusunda yetkili otoritelerle bilgi paylaşımı ve işbirliği 2021 yılı içerisinde de devam etmiştir.

Bankaların, ülke dışına limitler fevkinde nakit para hareketleri, 18.06.2010 tarih ve 97 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Para ve Kambiyo Yasası Madde 7 Altında Tebliğ" ile düzenlenmiştir. Buna göre uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak ülke haricine yolcu beraberliği götürülebilecek nakit para limiti 10.000 avro veya muadili para miktarı olarak belirlenmiştir.

Bankalar, ülke haricine limitler fevkinde yapmış oldukları nakit para hareketlerini, Merkez Bankası'na bildirim yapmak suretiyle gerçekleştirebilmektedir.

3.7 Tarifeler

Banka Yönetim Kurulu, KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 11(1) maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak, 21 Ekim 2009 tarih ve 746 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Tarifeler Talimatı'nın eki Tarife Cetveli'ni 27 Aralık 2019 tarih ve 1071 sayılı kararı ile yeniden düzenlemiştir. 2021 yılında da geçerli olan düzenlemeye göre giden döviz havalelerinden alınan komisyon oranı en az ücret 250 TL veya muadili olmak üzere, on binde beşten binde bire yükseltilmiştir.

Tarife Cetveli'ne göre, gelen Türk Lirası ve döviz havale işlemlerinde komisyon oranı sıfır, giden Türk Lirası havale işlemlerinde alınan komisyon oranı ise en az ücret 250 TL veya muadili olmak üzere, 0,0005 (on binde beş) olarak belirlenmiştir. Ayrıca, giden Türk Lirası ve döviz havale işlemlerinden herhangi bir haberleşme masrafı alınmamaktadır. Banka, Hazine adına yaptığı işlemlerden ücret almamaktadır.

3.8 Havaleler

2021 yılında yurtdışından bankalar adına gelen havalelerin TL karşılığı toplam 12,9 milyar TL olup, önceki yıla göre yüzde 47,43 artış göstermiştir. Bankalar adına gelen havale işlemlerinde Türk Lirası havale tutarları 2021 yılında bir önceki seneye göre 2,2 milyar TL artış ile 7,1 milyar TL'ye ulaşmıştır. Gelen havalelerde para cinsine göre bakıldığında bir önceki yıla göre TL'de yüzde 44,48, sterlinde yüzde 16,27 artış gerçekleşirken, avroda yüzde 44,92 ve ABD dolarında ise yüzde 9,17 düşüş gözlemlenmiştir. Türk Lirası gelen havale toplam gelen havalenin yüzde 55,36'sını oluşturmaktadır.

2021 yılında bankalar adına tüm para cinslerinde giden havale toplamı 13 milyar TL olup, ilgili miktar önceki iki yılda gerçekleşen giden havale toplamından daha yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Bankalar adına giden havale işlemlerinde 2021 yılında, Türk Lirası havale tutarları bir önceki yıla kıyasla 1,9 milyar TL artarak, 7,6 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Giden havale miktarlarında bir önceki yıla göre değişim hızları incelendiğinde Türk Lirası'nda yüzde 34,11, ABD dolarında yüzde 29,68, sterlinde yüzde 10,55 artış olurken, avroda ise yüzde 36,49 düşüş gerçekleştiği görülmektedir. Türk Lirası giden havale toplamı, giden havalenin yüzde 58'ini oluşturmaktadır.

Tablo 3.11 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler
Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler

YIL	TP		YP (TL Karşılık)		TOPLAM (TP+YP)	
	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN
2016	1.389.149.249	1.210.420.000	1.381.036.656	1.035.806.579	2.770.185.905	2.246.226.579
2017	2.141.763.761	2.272.415.350	2.097.542.534	1.549.004.068	4.239.306.295	3.821.419.418
2018	2.605.774.892	2.721.235.000	2.997.037.426	3.688.037.344	5.602.812.318	6.409.272.344
2019	4.044.054.064	4.057.105.000	2.343.903.152	4.229.425.454	6.387.957.216	8.286.530.454
2020	4.938.790.454	5.633.079.942	3.802.882.259	3.680.059.765	8.741.672.713	9.313.139.707
2021	7.135.430.428	7.554.804.000	5.752.710.133	5.445.188.659	12.888.140.561	12.999.992.659

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.9 Rezerv Yönetimi

KKTC Merkez Bankası'nın rezervleri, belirlenen rezerv yönetimi usul ve esasları ile rezerv yönetim politikası çerçevesinde yürütülmektedir. Banka, Hazine ile bankacılık sektörünün ödemelerini karşılamak, finans sektörüne güven vermek ve uluslararası çapta meydana gelebilecek belirsizlik ve risklere karşı koruma sağlamak amacıyla gerekli miktarda rezerv tutmaktadır. Bu amaca ulaşılırken dikkat edilen en önemli hususlar sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiridir. Güvenli yatırım, iç ve dış etkilere karşın, var olan rezervin korunması ve değer kaybetmesinin önlenmesidir.

Rezerv Yönetimi Politikası kapsamında, Banka rezervleri likit portföy ve yatırım portföyü olmak üzere iki temel portföy oluşturularak yönetilmektedir. Likit portföy, bankanın her türlü operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere vadesi 32 günden kısa olan finansal araçları içermektedir. Yatırım portföyü ise vadesi 32 gün ve üzerinde olan finansal araçlardan oluşmakta ve likit portföy için ayrılan kaynaklar dışındaki fonları değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Rezerv yönetimi çerçevesinde, likit ve yatırım portföyü olmak üzere aşağıda belirtilen işlemler yapılmaktadır.

- Her türlü mevduat / depo işlemleri
- Vadesiz / vadeli döviz alım / satım işlemleri
- Efektif ve altın alım / satım işlemleri
- Devlet hazinelerinin, merkez bankalarının ihraç veya garanti ettikleri menkul kıymetlerin alım/satımı
- Bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının alım/satımı,

- Geri alım vaadiyle satım işlemleri (Ters Repo) / Geri satım vaadiyle alım işlemleri (Repo)
- Yukarıda yer alan işlem türlerine dayalı türev araçların alım / satımı.

Yönetilebilir Rezervlerin Gelişimi

2021 yıl sonunda TL yönetilebilir rezervleri, bir önceki yıl sonuna göre yüzde 11,84 artarak 3.876 milyon TL'den 4.335 milyon TL'ye ulaşmıştır. ABD doları cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 7,20 artarak 326 milyon ABD dolarına, avro cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 11,30 artarak 460 milyon avroya ve sterlin cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 14,84 artarak 735 milyon sterline yükselmiştir.

3.10 Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi

Banka ile Hükümet arasındaki ilişkiler 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi "*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır*" şeklindedir.

Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası, Merkez Bankası'nın devletin haznedarı olduğunu, bu sıfatla, özellikle devletin gerek yurt içindeki ve gerekse yurt dışı her türlü tahsilat ve ödemelerini, bütün hazine işlemlerini ve yurt içi ve yurt dışı her çeşit para nakil ve havale işlerini ücretsiz yapacağını, 2. fıkrası Bakanlar Kurulu'nun saptayacağı kuruluşların paralarını Merkez Bankası'na yatırmasına karar verebileceğini ve bu şekilde açılacak hesaplara Merkez Bankası'nın kararlaştırdığı oranda faiz verileceğini, 3. fıkrası ise, devlet iç borçlanma senetlerinin mali servisini yapmakla Merkez Bankası'nın görevlendirilebileceğini belirtmektedir.

Merkez Bankası, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası'nın 5 (2) maddesi ile Borç Yönetim Komitesi'nin sekreteryaya işlerini de yürütmektedir. 2021 yılı içerisinde Borç Yönetim Komitesi'ne gelen borçlanma talepleri değerlendirilerek 34 adet karar üretilmiştir. Bu kararların, 20'si kamu kuruluşlarına, 5'i kooperatiflere, 9'u belediyelere ilişkindir.

Borç Yönetim Komitesi:

- Bakanlık Müsteşarı ve/veya Bakanlık Genel Koordinatörü (Başkan)
- Merkez Bankası Başkanı (Üye)

- Merkez Bankası Başkan Yardımcısı (Piyasalar Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Başkan Yardımcısı) (Üye)
- Hazine İşleriyle Görevli Dairenin Müdürü (Üye)

olmak üzere bir Başkan ve üç üyeden oluşmaktadır.

2021 yılı içinde, KKTC Maliye Bakanlığı'nın finansman ihtiyaçlarının karşılanması için Banka aracılığıyla 12 Devlet İç Borçlanma Senedi ihalesine çıkılmış, bu ihalelerde 670 milyon TL borçlanılmış ve yıl içerisinde 515 milyon TL geri ödeme gerçekleşmiştir.

3.11 Risk Merkezi

01.04.2013 tarihinde yürürlüğe giren Risk Merkezi İşlemleri Tebliği uyarınca, kurumlar tarafından ay sonları itibarıyla hesap bazında alınan bildirimler, Risk Merkezi tarafından konsolide edilmektedir. Müşteri bazında birleştirilen kredi limit ve risk bilgileri, katılımcı kurumlara kurum adı belirtilmeden dönemsel olarak geri bildirimle iletilmektedir. Ayrıca kurumlar, İşletim Kuralları İzahnamesi altında yer alan uygulama kuralları doğrultusunda "E-İşlem" platformu aracılığı ile müşterisi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin kredi risk bilgilerine, rızaları alınmak suretiyle, gerçek zamanlı olarak ulaşabilmektedirler.

Konsolide risk bilgileri global olarak vadelerine ve finansman konularına göre aylık dönemlerde Banka'nın internet sitesinde yayınlanmaktadır.

Tablo 3.12 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)

Firma Türü	2019	2020	2021	Yüzde Değişim 2020-2019	Yüzde Değişim 2021-2020
Yabancı Şirket.	16	16	8	0,00	-50,00
Mahalli Şirket	3.378	4.286	3.617	26,88	-15,61
Kooperatif Kur.	0	0	4	0,00	0,00
Gerçek Kişiler	54.093	53.354	43.474	-1,37	-18,52
Kam. Kur. ve Kurul.	26	14	9	-46,15	-35,71
Kol. Kom. Şirket	69	92	63	33,33	31,52
Uluslararası Şirket	0	1	5	0,00	400,00
S. Liman Şirket.	28	43	34	53,57	-20,93
Yurt Dışı Şirket	0	1	1	0,00	0,00
Toplam	57.610	57.807	47.215	0,34	-18,32

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.12 Hesap Verebilirlik ve İletişim

Hükümetle İlişkiler

2020 yılında başlayan ve etkisi 2021 yılında tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de devam eden Covid-19 salgınına yönelik olarak alınan ekonomik önlemlere, Banka tarafından gerekli katkı sağlanmıştır.

Raporlama

Merkez Bankası Yasası'nın 42. ve 43. maddeleri Banka'nın rapor sunma ve bülten hazırlama esas ve usullerini belirlemektedir. Yasanın 42. maddesi "*Merkez Bankası Başkanı, Merkez Bankası faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak olan para ve kredi politikası hakkında her yılın Nisan ve Ekim aylarında Bakanlar Kurulu'na rapor sunar. Merkez Bankası, faaliyetlerine ilişkin olarak, yılda iki kez, KKTC Cumhuriyet Meclisi, Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi'ni bilgilendirir.*" hükmünü içermektedir. Madde 43, Merkez Bankası'nın üçer aylık dönemler sonunda bülten çıkarmasına ilişkindir.

İletişim

Banka faaliyetleri hakkında kamuoyu, gerek basın ve gerekse Banka resmi internet sayfası aracılığıyla düzenli olarak bilgilendirilmektedir. Kurumumuz tarafından yapılan basın açıklamaları, duyurular, düzenlemeler ve istatistiki veriler Bankanın internet sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca Banka, ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmeleri analiz etmekte ve hazırladığı yıllık rapor, üç aylık bülten ve diğer özel amaçlı raporlarla kamuoyunu bilgilendirmektedir.

Tablo 3.13 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar

KKTC Merkez Bankası - Yayınlar

Yayın Adı	Yayın Dönemi
1) KKTCMB Üç Aylık Bültenleri	2020-I, II, III (İngilizce Bülten)
	2020-IV
	2020 – IV (İngilizce Bülten)
	2021-I
	2021 – I (İngilizce Bülten)
	2021-II
	2021 – II (İngilizce Bülten)
2) KKTCMB Yıllık Raporu	2021-III
	2020 Yılı
	2020 Yılı (İngilizce)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve konuya ilgi duyanların veri ihtiyacının karşılanması amacıyla para – banka, para arzı, risk merkezi, KKTCMB bilanço verileri ve DİBS istatistiklerini düzenli olarak internet sayfasında yayınlamaktadır. Para Banka verileri, kullanıcılarına dinamik sorgu yapabilme ve istenilen dönem verilerine Excel ortamında ulaşabilme imkânı sağlayacak şekilde sunulmaktadır.

3.13 Kurumsal Hizmetler

a. Yönetim Kurulu Toplantıları

Merkez Bankası Yönetim Kurulu 41/2001 sayılı yasa gereği ayda en az bir defa olmak üzere, işlerin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda toplanmaktadır. Bu çerçevede 2021 yılında toplam 43 Yönetim Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

b. Araştırma ve Sunumlar

Banka'nın merkez bankacılığı ve ekonomi alanında yenilikçi fikirleri araştırmak, incelemek ve bu alanda literatüre katkı yapmak amacıyla Doğu Akdeniz Üniversitesi ile imzalanan protokol kapsamında hazırlanan dört akademik çalışma taslağı Banka personeli tarafından 20-22 Nisan 2021 tarihinde düzenlenen 5. Uluslararası Bankacılık ve Finans Perspektifleri Konferansı'nda sunulmuştur.

c. Kurumsal İlişkiler

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık ve finans kurumlarıyla ilişkiler, tüm dünyada olduğu gibi 2020 yılı Mart ayında ülkemizi de etkisi altına alan Covid-19 salgını nedeniyle büyük oranda sekteye uğramasına rağmen, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ile bu dönemde de devam etmiş, kurumlar arası iletişim ve bilgi alışverişi sağlanmıştır.

Banka'da staj yapmak üzere başvuruda bulunan öğrencilerin talepleri Covid-19 salgını nedeniyle değerlendirmeye alınamamıştır.

d. Sayın Cumhurbaşkanı'nın Bankayı Ziyareti

KKTC Cumhurbaşkanı Sn. Ersin Tatar 14 Ekim 2021 tarihinde Banka'yı ziyaret etmiştir. Ziyaret çerçevesinde Sn. Cumhurbaşkanı'na genel ekonomik durum hakkında sunum yapılmış ve 2022 yılı beklentileri ile ilgili fikir alışverişinde bulunulmuştur. Sn. Cumhurbaşkanı ziyaretinde özellikle salgın koşullarında bankacılık sektörü üzerinden yaratılan imkânlarla sektörlerin önünün açılması konularında Bankanın çok önemli çalışmalar yaptığına değinmiştir.

e. Yeni Hizmet Binası Projesi

13 Aralık 2018 tarih ve 1025 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile yeni banka binası projesinin yarışma usulü ile belirlenmesine karar verilmiştir. Konuyla ilgili olarak Ocak 2019'da Mimarlar Odası ile sözleşme imzalanmış ve çalışmalar başlatılmıştır. Çalışmalar sonucunda, 22 Ekim 2019 tarihinde "KKTC Merkez Bankası Ulusal Mimari Proje Yarışması" ilan edilmiştir. Yarışmaya katılan projeler 23 Ocak 2020 tarihinde jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kazanan proje ve yarışmacılar belirlenmiştir. KKTC Merkez Bankası Ulusal Mimari Proje Yarışmasını kazanan teknik ekiple Banka arasında 2020 yılı Ekim ayında sözleşme imzalanmış ve ihaleye hazırlık aşamasına kadar toplamda dört aşamayı içeren çalışmalar 2020 yılı içinde başlatılmıştır. İlgili aşamalar Ocak 2022'de tamamlanmış olup, gerekli hazırlıkların yapılmasının ardından yeni hizmet binası yapımı için ihaleye çıkılacaktır.

f. Sosyal Sorumluluk Projesi Kapsamında Okul İhtiyacının Karşlanması

2020 yılında Girne’de bir İlkokul yapılması için finansman sağlayan Banka, 2021 yılında da yine Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı’nın talebi doğrultusunda Girne Karkum bölgesinde yapılması planlanan ortaokul için ihtiyaç duyulan finansmana katkıda bulunmuş ve söz konusu okul 2021 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır.

Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin ilk Başbakanı olan Osman Nejat Konuk’un adının verildiği okul, 11 derslik, bilişim teknolojileri odası, tasarım odaları, fen laboratuvarı, branş odaları, kütüphane ve kafeteryadan oluşmaktadır. Ortaokul binası yaklaşık 350 öğrenciye eğitim vermek üzere planlanmıştır.

g. *KKTC Merkez Bankası Ormanı Fidan Dikimi*

2019 yılında Hamitköy mandıralar bölgesinde 3 hektarlık bir alan içerisinde oluşturulan “KKTC Merkez Bankası Ormanı”na dikilen 4.500 adet fidana ilave olarak, Banka personelinin de katılımı ile 11 Aralık 2021 tarihinde düzenlenen etkinlik çerçevesinde 650 adet fidan daha dikilmiştir.

3.14 Diğer

a. *Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu (TMSFİF) Primleri*

KKTC Merkez Bankası, 32/2009 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasasının 11’inci maddesinin (2)’nci ve (3)’üncü fıkralarının kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı “Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği” çerçevesinde belirlenen prim oranlarına göre, her üç ayda bir sigorta primine tabi tasarruf mevduatı üzerinden prim tahsilatını yapmaktadır. Banka, 26.09.2018 tarih ve 140 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Değişiklik Tebliği” ile tasarruf mevduatı sigorta prim oranını, tüm bankalar için her bir hesaplama döneminde sigortaya tabi tasarruf mevduatı toplamının yüzde 0,125’i (yüz binde yüz yirmi beş) olarak değiştirmiştir. Bankaların 2021 yılında TMSFİF’ye yıllık olarak yapmış oldukları TP – YP yatırımlar toplamı 197.483.608 TL seviyesinde gerçekleşirken, ilgili yatırımların TL cinsinden toplamı 57.141.605 iken, YP cinsinden toplamı ise 140.342.003 TL karşılığı olmuştur.

b. Zaman Aşımına Uğrayan Her Türlü Mevduat, Emanet ve Alacaklar

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 36 maddesine göre, bankalarca zamanaşımına uğramış mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların KKTC Merkez Bankası'na bildirim ve devri gerekmektedir.

2021 yılında zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili olarak Banka'ya bildirim yapılan tutarlara ilişkin gerekli işlemler yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda 2018 – 2021 yılları arasında zaman aşımına uğrayan mevduatın yıllara göre dağılımı bulunmaktadır. Zaman aşımına uğramış mevduat 2021 yılında bir önceki yıla göre Türk Lirası'nda yüzde 65,37, ABD Doları'nda yüzde 46,96, avroda yüzde 16,96 ve sterlinde yüzde 21,68 düşüş göstermiştir. Toplam Türk Lirası karşılığı olarak ise yüzde 0,38 azalış gerçekleşmiştir.

Tablo 3.14 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı

	TP	\$	€	£	Toplam TL Karşılığı
2018	1.521.650	126.593	57.196	327.225	4.709.384
2019	2.450.947	70.353	60.473	193.116	4.772.806
2020	3.213.230	359.065	133.227	482.034	11.842.303
2021	1.112.592	190.435	110.631	377.546	11.797.586

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

c. Kredi Kartı İşlemleri Faiz Oranları

58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın 12. Maddesi kapsamında, Bankaya kredi kartlarına uygulanacak azami aylık akdi faiz oranları ve azami aylık gecikme faiz oranlarını ilan etme görevi verilmiştir. Bu bağlamda, Ocak 2015 tarihinden itibaren, belirlenen prensipler doğrultusunda hesaplanan, kredi kartı faizleri üç ayda bir web sitemizde ve Resmi Gazete'de yayınlanmaktadır.

Tablo 3.15 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
01.12.2021	1,50	2,00	1,09	1,59
01.10.2021	2,60	3,10	1,09	1,59
01.07.2021	2,54	3,04	1,09	1,59
01.04.2021	2,29	2,79	1,09	1,59
01.01.2021	1,95	2,45	1,13	1,63

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

FINANSAL TABLOLAR

4. FİNANSAL TABLOLAR

4.1 Bilanço

Aktif Hesaplar

2021 yıl sonu itibarıyla KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı, önceki yıla göre yüzde 75,3 artarak 29.253,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Merkez Bankası 2020 yılı bilançosu aktif toplamının yüzde 98'ini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar ve menkul değerler cüzdanı hesapları, 2021 yıl sonu itibarıyla aktif toplamının yüzde 97,2'sini oluşturmuştur.

Tablo 4.1 KKTC Merkez Bankası – Bilanço

AKTİF	2020	2021	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2020	2021	
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	11.984.741.969	20.083.545.014	71,83	68,65	67,58
Menkul Değerler Cüzdanı	4.368.263.103	8.363.351.089	26,18	28,59	91,46
Krediler	51.791.967	507.900.695	0,31	1,74	880,66
Piyasa İşlemleri	3.000.000	25.955.000	0,02	0,09	765,17
Sabit Kıymetler (Net)	2.260.516	2.751.266	0,02	0,01	21,71
Diğer Aktifler	274.226.074	269.908.030	1,64	0,92	-1,57
Toplam	16.684.283.629	29.253.411.094	100,00	100,00	75,34
PASİF					
Kamu Mevduatı	282.793.530	567.666.040	1,70	1,94	100,74
Bankalar Mevduatı	5.179.570.139	9.146.780.675	31,04	31,27	76,59
Diğer Mevduat	6.532.481	6.834.767	0,04	0,02	4,63
Yasal Karşılıklar	2.930.655.027	4.920.454.350	17,57	16,82	67,90
Fonlar	1.987.731.921	3.245.947.248	11,91	11,10	63,30
Piyasa İşlemleri	5.223.787.060	9.956.313.758	31,31	34,03	90,60
Diğer Pasifler	12.005.949	33.304.497	0,07	0,12	177,40
Özkaynaklar	1.061.207.522	1.376.109.759	6,36	4,70	29,67
Toplam	16.684.283.629	29.253.411.094	100,00	100,00	75,34

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar

Aktif toplamı içinde en büyük paya sahip nakit değerler ile bankalardan alacaklar kalemlerinde, önceki yıl sonuna göre yüzde 67,6 artış gerçekleşmiştir. 2020 yıl sonu itibarıyla 11.984,7 milyon TL seviyesinde olan nakit değerler ve bankalardan alacaklar kalemleri, 2021 yıl sonu itibarıyla 20.083,5 milyon TL seviyesine yükselmiş ve aktif toplamı içindeki payı yüzde 68,7 olmuştur. Bankalar nezdindeki mevduat kalemi, 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 72,6 artarak, 10.768,2 milyon TL'den 18.586 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.2 KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler

	2020	2021
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	11.984.741.969	20.083.545.014
Kasa	1.202.513.929	1.476.626.283
Altın	11.245.022	19.164.666
Bankalar Nezdindeki Mevduat	10.768.208.311	18.585.994.457
Hariçteki Muhabirler	2.774.707	1.759.608

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Menkul Değerler Cüzdanı

2020 yılında aktif toplamı içerisindeki payı yüzde 26,2 olan menkul değerler cüzdanı kalemi, 2021 yılı içerisinde yüzde 91,5 artarak, 4.368,3 milyon TL'den 8.363,4 milyon TL'ye yükselmiştir.

Krediler

KKTC Merkez Bankası bilançosundaki krediler kalemi, 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 880,7 artarak 507,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yıl sonu itibarıyla hazineye kısa vadeli avans hesabı 503,4 milyon TL, bankacılık sektörüne kullanılan krediler ise 4,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.3 KKTC Merkez Bankası – Krediler

	2020	2021
Krediler	51.791.967	507.900.695
Hazineye Kısa Vadeli Avans	46.763.724	503.423.458
Bankacılık	5.028.243	4.477.237

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Takipteki Alacaklar (Net)

26 Şubat 2009 tarih ve 700 sayılı Yönetim Kurulu kararı gereği, takipteki alacaklarda izlenen döviz alacakları 31.12.2008 tarihli kur ile TL hesaplarında izlenmeye başlanmıştır. K. Yatırım Bankası'na ait 0,1 milyon TL, K. Hür Bank'a ait 0,4 milyon TL, K.Kredi Bankasına ait 2,6 milyon TL ve Everest Bank'a ait 9,4 milyon TL tutarındaki toplam bakiye, takipteki alacaklar kaleminde izlenmektedir. Merkez Bankası'nın 12,5 milyon TL takipteki alacağı bulunurken, bu alacaklara yüzde yüz oranında karşılık ayrılmış olması dolayısıyla 2020 yıl sonunda olduğu gibi, 2021 yıl sonunda da net olarak bakiye arz etmemektedir.

Sabit Kıymetler (Net)

Gayrimenkuller ve demirbaşlar kalemlerinden oluşan net sabit kıymetler toplamı, 2021 yılı sonunda, 2020 yıl sonuna göre yüzde 21,7 artarak 2,8 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4 KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler

	2020	2021
Sabit Kıymetler	2.260.515	2.751.266
Gayrimenkuller	1.181.278	1.157.280
Demirbaşlar	1.079.238	1.593.986

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Diğer Aktifler

2020 yılında 274,2 milyon TL olan diğer aktifler kalemi toplamı, 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 1,6 azalarak 269,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.5 KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler

	2020	2021
Diğer Aktifler	274.226.074	269.908.030
Muvakkat Alacaklar	255.879	281.655
Borçlu Transituar Hesabı	273.970.195	269.626.375

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Pasif Hesaplar

2021 yılı sonunda, pasif toplamı içinde en büyük paya sahip piyasa işlemleri bir önceki yıla göre yüzde 90,6, ikinci en büyük paya sahip bankalar mevduatı ise yüzde 76,6 artmıştır.

Bankalar Mevduatı

KKTC’de faaliyette bulunan bankaların Merkez Bankası nezdindeki mevduat toplamalarını gösteren bankalar mevduatı kalemi 2020 yıl sonuna göre yüzde 76,6 artmış ve 2021 yıl sonunda 9.146,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bankalar mevduatına, BPP işlemleri için bankalar tarafından teminat olarak nezdimizde bloke edilen paralar da dâhil edilmiştir.

Tablo 4.6 KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı

	2020	2021
Bankalar Mevduatı	5.179.570.139	9.146.780.675
Bankalar Mevduatı	4.947.025.615	8.825.121.885
Bloke Paralar	232.544.524	321.658.790

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Piyasa İşlemleri

Piyasa işlemleri içerisinde yer alan Merkez Bankası Senetleri toplamı, 2021 yıl sonu itibarıyla 2.960,6 milyon TL iken, aynı kalem altında yer alan BPP işlem borçları toplamı 6.995,7 milyon TL olmuştur. Buna göre, bir yıllık dönemde Merkez Bankası senetleri toplamında yüzde 94,7, BPP işlem borçları toplamında ise yüzde 88,9 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7 KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri

	2020	2021
Piyasa İşlemleri	5.223.787.060	9.956.313.758
Merkez Bankası Senetleri	1.520.258.100	2.960.613.250
Para Piyasa İşlemleri	3.703.528.960	6.995.700.508
Açık Piyasa İşlemleri	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Yasal Karşılıklar

Merkez Bankası nezdinde tutulan yasal karşılıklar toplamı 2021 yıl sonunda, bir önceki yıla göre yüzde 67,9 artış göstermiş ve 4.920,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu Mevduatı

2021 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatında bir önceki yıla göre 284,9 milyon TL artış görülmektedir. 2021 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatı toplamı, 2020 yıl sonuna göre yüzde 100,7 artış göstermiş ve 567,7 milyon TL olmuştur.

Diğer Mevduat

2021 yıl sonu itibarıyla diğer mevduat kalemi 2020 yıl sonuna göre yüzde 4,6 artış göstermiş ve 6,8 milyon TL'ye yükselmiştir.

Fonlar

Diğer fonlar alt kaleminde yaşanan artışa bağlı olarak fonlar kalemi, 2021 yıl sonu itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre yüzde 63,3 artarak 1.987,7 milyon TL'den, 3.245,9 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.8 KKTC Merkez Bankası – Fonlar

	2020	2021
Fonlar	1.987.731.921	3.245.947.248
Merkez Bankası Fonları	17.826.909	21.277.260
Hazineye Ait Fonlar	2.385.704	1.479.489
Diğer Fonlar	1.967.519.308	3.223.190.499

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Özkaynaklar

Özkaynaklar kalemini oluşturan alt kalemlerden ihtiyatlar ve karşılıklar hesaplarında, 2021 yıl sonunda önceki yıla göre gerçekleşen sırasıyla yüzde 20 ve yüzde 23,9 artışlar sonucunda, özkaynaklar toplamı 1.376,1 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yaşanan bu değişimlerin ardından 2021 yıl sonu itibarıyla ihtiyatlar, karşılıklar ve kâr kalemleri sırasıyla 513,7 milyon TL, 335,9 milyon TL ve 506,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 8. maddesinde belirtildiği üzere Banka'nın, tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait 20 milyon TL ödenmiş sermayesi bulunmaktadır.

Tablo 4.9 KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar

	2020	2021
Özkaynaklar (Kâr Dâhil)	1.061.207.522	1.376.109.759
Özkaynaklar (Kâr Hariç)	719.302.337	869.658.488
Sermaye	20.000.000	20.000.000
İhtiyatlar	428.264.696	513.740.992
Karşılıklar	271.037.641	335.917.496
Kâr	341.905.185	506.451.271

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.2 Kâr-Zarar Tablosu

2021 yılında Merkez Bankası'nın kârı önceki yıla göre yüzde 48,1 artmış ve 506,4 milyon TL olmuştur. 2021 yılında bir önceki yıla göre toplam gelirler kaleminde yüzde 72, toplam giderler kaleminde ise yüzde 98,8 artış gerçekleşmiştir.

Gelirler kalemi altında 2021 yılında yüzde 57,9 paya sahip olan Türk Lirası işlemleri kârları, önceki yıla göre yüzde 51,5 artış göstermiş ve 642,9 milyon TL olmuştur. Aynı dönem içinde kambiyo kârları kalemi yüzde 111,5 artış göstererek 467,5 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2020 yılında 304 milyon TL olan toplam giderler, 2021 yılında yüzde 98,8 artış göstermiş ve 604,4 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gider kalemleri içinde en yüksek paya sahip olan TL işlemleri giderleri toplamı, 2021 yıl sonu itibarıyla önceki yıla göre yüzde 132 artarak 369,3 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Giderler içinde 2021 yılında yüzde 16,1 ile ikinci en yüksek paya sahip kambiyo zararları kalemi önceki yıla göre yüzde 138,8 artmıştır. Giderler içinde yüzde 8,5 ile üçüncü en yüksek paya sahip personel giderleri kalemi önceki yıla göre yüzde 17,5 artarken, kasadaki TL ve efektif sigorta primlerinin toplam giderler içindeki payı da yüzde 8,3'e gerilemiştir. Banknot ve efektif sigorta primleri ise 14,9 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.10 KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar

	2020	2021	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2020	2021	
GELİRLER					
Kambiyo Kârları	221.064.546	467.497.041	34,22	42,09	111,48
Türk Lirası İşlemleri Kârları	424.437.835	642.913.239	65,71	57,88	51,47
Çeşitli Kârlar	442.570	412.285	0,07	0,03	-6,84
Toplam Gelirler	645.944.951	1.110.722.565	100,00	100,00	71,95
GİDERLER					
Personel Giderleri	43.628.841	51.259.270	14,35	8,48	17,49
İdari Giderler	2.134.896	2.574.958	0,70	0,43	20,61
Banknot ve Efektif Sigorta Primleri	8.569.322	14.879.855	2,82	2,46	73,64
Kasadaki TL ve Efektif Sigorta Primleri	35.000.000	50.000.000	11,51	8,27	42,86
Kambiyo Zararları	40.671.337	97.103.916	13,38	16,07	138,75
TL İşlemleri Giderleri	159.159.509	369.277.673	52,35	61,10	132,02
Amortismanlar	626.522	672.626	0,20	0,11	7,36
Sair Giderler ve Zararlar	14.249.339	18.602.996	4,69	3,08	30,55
Toplam Giderler	304.039.766	604.371.294	100,00	100,00	98,78
Kâr	341.905.185	506.451.271			48,13

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.3 Kâr Dağılımı - 2021

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 44. maddesi kârın kullanımını düzenlemektedir. Söz konusu madde gereğince kârın yüzde 25'i ihtiyatlara, geriye kalanı ise Hazine'ye aktarılmaktadır. 2021 yılı kârı olan 506,5 milyon TL aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır.

Tablo 4.11 KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı

	Kârdan Ayrılan Miktar	Yüzde Pay
İhtiyatlara Ayrılan	126.612.818	25,00
Hazine Borcuna Mahsup Edilen	299.124.069	59,06
Hazine'ye Aktarılan	80.714.384	15,94
2021 Kârı	506.451.271	100,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

TABLULAR

5. EK TABLOLAR

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2021 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			4.335.109.968	24.111.786.135	28.446.896.103
Kasa	1.403.634	1.475.222.650			
Altın		19.164.666			
Menkul Değerler Cüzdanı		8.363.351.089			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	4.333.706.334	14.252.288.123			
Hariçteki Muhabirler		1.759.607			
II- Duran Değerler			2.751.266		2.751.266
Gayri Menkuller	1.577.090				
Amortisman (-)	419.810				
Demirbaşlar	7.389.556				
Amortisman (-)	5.795.569				
III- Krediler			503.423.458	4.477.237	507.900.695
Avans Hesapları			503.423.458	4.477.237	
a- Hazineye Kısa Vadeli Avans	503.423.458				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri		4.477.237			
IV- Piyasa İşlemleri				25.955.000	25.955.000
a-BPP İşlemleri		25.955.000			
b- Açık Piyasa İşlemleri					
V- Diğer Aktifler			269.908.029		269.908.029
A- Muvakkat Alacaklar	281.654				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı	269.626.375				
TOPLAM					29.253.411.094

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2021 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			869.658.488		869.658.488
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	513.740.993				
Karşılıklar	335.917.496				
II - Yabancı Kaynaklar			4.083.870.851	23.760.125.987	27.843.996.838
A- Mevduat			977.839.911	8.743.441.571	
a- Kamu Mevduatı	437.260.828	130.405.212			
b- Bankalar Mevduatı	538.918.736	8.286.203.149			
c- Bloke Paralar		321.658.790			
d- Şahıs Mevduatı	1.659.174	5.174.420			
e- Diğer Mevduat	1.173	130.405.212			
B- Yasal Karşılıklar			843.990.800	4.076.463.550	
C- Piyasa İşlemleri			1.584.100.000	8.372.213.758	
a- Merkez Bankası Senetleri		2.960.613.250			
b- Para Piyasası İşlemleri	1.584.100.000	5.411.600.508			
c-Açık Piyasa İşlemleri					
D- Fonlar			677.940.140	2.568.007.109	
a- Merkez Bankası Fonları	21.277.260				
b- Hazineye Ait Fonlar	1.318.911	160.578			
c- Diğer Fonlar	655.343.969	2.567.846.531			
III - Diğer Pasifler			5.010.051	28.294.446	33.304.497
a-Muvakkat Borçlar	32.025	-			
b-Alacaklı Transituvar Hesabı	4.978.027	28.294.446			
IV - Kâr			506.451.271		506.451.271
TOPLAM					29.253.411.094

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2020 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			3.876.225.389	12.476.779.683	16.353.005.072
Kasa	850.445	1.201.663.484			
Altın		11.245.022			
Menkul Değerler Cüzdanı		4.368.263.103			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	3.875.374.944	6.892.833.367			
Hariçteki Muhabirler		2.774.707			
II- Duran Değerler					
Gayri Menkuller	1.512.532		2.260.516		2.260.516
Amortisman (-)	331.254				
Demirbaşlar	6.314.571				
Amortisman (-)	5.235.333				
III- Krediler			46.763.724	5.028.243	51.791.967
Avans Hesapları			46.763.724	5.028.243	
a- Hazine Kısa Vadeli Avans	46.763.724				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri		5.028.243			
IV- Piyasa İşlemleri					
a- BPP İşlemleri	3.000.000		3.000.000		3.000.000
b-Açık Piyasa İşlemleri					
V- Diğer Aktifler			271.310.480	2.915.594	274.226.074
A- Muvakkat Alacaklar	255.879				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı					
a-Diğer	271.054.601	2.915.594			
TOPLAM					16.684.283.629

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2020 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			719.302.337		719.302.337
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	428.264.696				
Karşılıklar	271.037.641				
II - Yabancı Kaynaklar			3.345.319.546	12.265.750.612	15.611.070.158
A- Mevduat			695.906.552	4.772.989.598	
a- Kamu Mevduatı	163.030.306	119.763.224			
b- Bankalar Mevduatı	531.265.922	4.415.759.693			
c- Bloke Paralar		232.544.524			
d- Şahıs Mevduatı	1.609.240	4.922.157			
e- Diğer Mevduat	1.084				
B- Yasal Karşılıklar			719.232.331	2.211.422.696	
D- Piyasa İşlemleri			1.309.500.000	3.914.287.060	
a- Merkez Bankası Senetleri		1.520.258.100			
b- Para Piyasası İşlemleri	1.309.500.000	2.394.028.960			
c- Açık Piyasa İşlemleri					
E- Fonlar			620.680.663	1.367.051.258	
a- Merkez Bankası Fonları	17.826.909				
b- Hazineye Ait Fonlar	2.287.233	98.471			
c- Diğer Fonlar	600.566.521	1.366.952.787			
III - Diğer Pasifler			4.801.168	7.204.781	12.005.949
a- Muvakkat Borçlar	11.149				
b- Alacaklı Transituar Hesabı	4.790.019	7.204.781			
IV - Kâr			341.905.185		341.905.185
TOPLAM					16.684.283.629

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Yıllar İtibarıyla KKTC Merkez Bankası Kârı/Zararı (TL)

Tarih	Kâr (Zarar)	Tarih	Kâr (Zarar)
1999	9.422.197	2010	38.706.980
2000	2.806.998	2011	60.793.021
2001	12.022.535	2012	59.185.678
2002	11.837.476	2013	61.100.258
2003	14.100.468	2014	66.522.923
2004	27.718.821	2015	110.530.354
2005	48.415.266	2016	133.906.573
2006	23.817.485	2017	203.235.577
2007	32.953.888	2018	329.374.409
2008	34.397.584	2019	343.621.837
2009	53.879.493	2020	341.905.185

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Aktif Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Aktifler	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı
31.Ara.17	8.081.160.634	180.259.439	108.618.959	8.370.039.032
31 Ara.18	10.499.595.834	61.335.607	294.637.228	10.855.568.669
31 Ara. 19	12.816.365.963	50.103.991	612.537.467	13.479.007.421
31 Ara. 20	16.353.005.072	51.791.967	279.486.590	16.684.283.629
31 Ara. 21	28.446.896.103	507.900.695	298.614.296	29.253.411.094

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Pasif Kalemleri (TL)

Tarih	Özkaynaklar (Kâr Hariç)	Mevduat	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31.Ara.17	384.891.701	2.681.914.710	1.729.000.716	3.574.231.905	8.370.039.032
31.Ara.18	480.942.598	3.917.979.147	1.885.311.620	4.571.335.304	10.855.568.669
31.Ara.19	589.827.556	4.568.214.697	2.350.769.024	5.970.196.144	13.479.007.421
31 Ara. 20	719.302.337	5.468.896.150	2.930.655.027	7.565.430.115	16.684.283.629
31 Ara. 21	869.658.488	9.721.281.482	4.920.454.350	13.742.016.774	29.253.411.094

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Likit Aktifleri (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
31.Ara.17	257.360.230	3.997.999	1.728.967.292	5.187.178.813	-	903.656.300	8.081.160.634
31 Ara.18	596.636.956	5.503.526	2.886.583.754	6.838.280.699	-	172.590.899	10.499.595.834
31 Ara.19	604.203.296	7.318.980	3.647.687.308	7.510.965.029	332.867.787	713.323.563	12.816.365.963
31 Ara. 20	1.202.513.929	11.245.022	3.875.374.944	6.892.833.367	2.774.707	4.368.263.103	16.353.005.072
31 Ara. 21	1.476.626.284	19.164.666	4.333.706.334	14.252.288.123	1.759.608	8.363.351.089	28.446.896.103

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

31.Ara.17	5.807.899	5.807.899
31 Ara. 18	7.933.350	7.933.350
31 Ara.19	-	-
31 Ara. 20	5.028.243	5.028.243
31 Ara. 21	4.477.238	4.477.238

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
	TP	YP	A - Serbest		B - Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
			TP	YP	TP	YP			
31.Ara.17	42.219.684	73.593.138	490.652.950	1.955.533.333	781.455.275	947.545.441	1.072.860	118.842.745	4.410.915.426
31.Ara. 18	51.246.900	52.306.160	706.945.906	2.976.986.010	707.399.584	1.177.912.036	1.128.634	129.365.537	5.803.290.767
31 Ara.19	61.510.327	60.554.852	766.047.422	3.522.339.747	853.421.489	1.497.347.535	1.737.248	156.025.101	6.918.983.721
31 Ara. 20	163.030.306	119.763.224	531.265.922	4.415.759.693	719.232.331	2.211.422.696	1.610.324	237.466.681	8.399.551.177
31 Ara. 21	437.260.828	130.405.212	538.918.736	8.286.203.149	843.990.800	4.076.463.550	1.660.347	326.833.210	14.641.735.832

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	ABD doları		Avro		Sterlin	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018		5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875
2019		5,9402	5,9509	6,6506	6,6625	7,7765	7,8171
2020		7,3405	7,3537	9,0079	9,0241	9,9438	9,9957
2021	1	7,3216	7,3348	8,8718	8,8878	10,0100	10,0622
	2	7,3708	7,3841	8,9420	8,9581	10,2477	10,3012
	3	8,3260	8,3410	9,7741	9,7917	11,4324	11,4920
	4	8,1753	8,1900	9,9090	9,9269	11,3852	11,4445
	5	8,5496	8,5651	10,4147	10,4334	12,1068	12,1699
	6	8,7052	8,7208	10,3645	10,3832	12,0343	12,0971
	7	8,4139	8,4290	10,0084	10,0264	11,7308	11,7920
	8	8,3753	8,3903	9,8494	9,8671	11,4631	11,5228
	9	8,8433	8,8592	10,3135	10,3321	11,9292	11,9914
	10	9,4813	9,4984	10,9980	11,0179	13,0023	13,0701
	11	12,6595	12,6823	14,2793	14,3050	16,8587	16,9466
	12	12,9775	13,0009	14,6823	14,7088	17,4530	17,5440

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Ay sonu ve yıl sonu kurlarıdır.

Çapraz Kurlar

Yabancı Para / ABD Doları				
Yıllar	Aylar	£	€	
2012		1,6111	1,3192	
2013		1,6480	1,3759	
2014		1,5535	1,2164	
2015		1,4817	1,0929	
2016		1,2293	1,0542	
2017		1,3492	1,1972	
2018		1,2667	1,1458	
2019		1,3114	1,1196	
2020		1,3570	1,2272	
2021	1	1,3695	1,2117	
	2	1,3927	1,2132	
	3	1,3754	1,1739	
	4	1,3950	1,2121	
	5	1,4185	1,2181	
	6	1,3848	1,1906	
	7	1,3966	1,1895	
	8	1,3710	1,1760	
	9	1,3513	1,1663	
	10	1,3737	1,1600	
	11	1,3340	1,1280	
	12	1,3472	1,1314	

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Ay sonu ve yıl sonu çapraz kurlarıdır.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	872	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	13,25	1,00	0,125	0,25	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	10,00	1,00	0,125	0,25	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	8,50	1,00	0,125	0,25	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	7,25	0,75	0,05	0,125	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
20.01.2020	6,75	0,50	0,05	0,125	17.01.2020	1076	20.01.2020	12
24.02.2020	6,50	0,50	0,05	0,125	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	6,50	0,25	0,05	0,125	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	5,00	0,25	0,05	0,125	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	6,75	0,40	0,15	0,25	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	8,25	0,60	0,25	0,30	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	11,50	0,60	0,25	0,30	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	13,75	0,60	0,25	0,30	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	13,75	0,40	0,15	0,20	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	15,25	0,40	0,15	0,20	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	12,75	0,40	0,15	0,20	27.10.2021	1233	27.10.2021	237

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük		Para Cinsi			Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
Tarihi	TP	\$	€	£	Tarihi	Sayı	Tarihi	Sayı
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	9,00	0,65	0,00	0,125	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	5,75	0,50	0,00	0,125	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	3,25	0,50	0,00	0,125	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	2,50	0,25	0,00	0,05	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
24.02.2020	2,25	0,25	0,00	0,05	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	2,25	0,125	0,00	0,05	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	1,00	0,125	0,00	0,05	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	2,75	0,20	0,05	0,10	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	3,50	0,25	0,10	0,15	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	6,00	0,25	0,10	0,15	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	8,00	0,25	0,10	0,15	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	8,0	0,20	0,05	0,10	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	9,0	0,20	0,05	0,10	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	6,0	0,20	0,05	0,10	27.10.2021	1233	27.10.2021	237

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Reeskont Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					\$				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	Döv. Muk. Avs	
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
29.07.19	19,50	16,50	16,50	15,50	15,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.09.19	16,50	13,50	13,50	12,50	12,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.19	15,00	12,00	12,00	11,00	11,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.12.19	13,00	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.01.20	12,50	9,50	9,50	8,50	10,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.02.20	12,25	9,25	9,25	8,25	9,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
04.05.20	10,75	8,00	8,00	7,00	8,25	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.08.20	12,75	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.11.20	17,75	15,00	15,00	14,00	14,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.12.20	20,00	17,25	17,25	16,25	16,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
02.04.21	21,50	18,75	18,75	17,75	18,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.21	19,00	16,25	16,25	15,25	16,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Kısaltmalar: Tic.: Ticari, San.: Sanayi, Tur.: Turizm, Tar.: Tarım, Eğt.: Eğitim, İhr.: İhracat, Esn.: Esnaf, Döv. Muk. Avs.: Döviz Mukabili Avans.

Genel Disponibilite Oranları (%)

Bankaların bulundurmamak zorunda oldukları dispoñibl değerlerin taahhütlerine en düşük oranı	10
Bankalar, yurt dışı bankalarda bulundurdukları paralar ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplam miktarı;	
1. Özkaynaklarının <u>bir</u> katını aşması halinde	12
2. Özkaynaklarının <u>iki</u> katını aşması halinde	14
3. Özkaynaklarının <u>üç</u> katını aşması halinde	16
4. Özkaynaklarının <u>dört</u> katını aşması halinde	18
5. Özkaynaklarının <u>beş</u> katını aşması halinde	20

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Genel Disponibilite Oranları: KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 07 Şubat 2013 tarih ve 841 sayılı kararı olup, 26 Şubat 2013 tarih ve 32 no'lu Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yasal Karşılık Oranları

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	TP	YP
31.03.2020	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Tarifeler Talimatı

A	Türk Lirası İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen TL havalelerden	-
2	Giden TL havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon
3	Giden TL havalelerden	En az ücret: 250,00 TL
4	Giden TL havalelerden alınan haberleşme masrafı	-
B	Kambiyo İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen döviz havalelerden	-
2	Giden döviz havalelerden	0,001 (Binde bir) komisyon
3	Giden döviz havalelerden	En az ücret: 250,00 TL

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2012			3.842
2013			2.910
2014			3.366
2015			3.699
2016			2.977
2017			2.499
2018			2.374
2019			2.166
2020			1.633
2021	1	123	123
	2	70	193
	3	124	317
	4	138	455
	5	108	563
	6	110	673
	7	102	775
	8	129	904
	9	133	1.037
	10	107	1.144
	11	115	1.259
	12	97	1.356

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.976,9	6,40	14.620,3	1,95	15.593,1	2,71
	III	3.158,0	6,08	15.285,2	4,55	16.319,0	4,66
	IV	3.544,1	12,23	16.946,4	10,87	17.996,6	10,28
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85
	IV	4.403,3	6,72	21.181,5	6,72	22.789,8	7,30
2018	I	4.620,3	4,93	22.638,7	6,88	24.286,7	6,57
	II	5.136,5	11,17	24.283,6	7,27	26.135,3	7,61
	III	6.038,8	17,57	28.359,8	16,79	30.493,1	16,67
	IV	5.520,7	-8,58	26.641,1	-6,06	28.662,5	-6,00
2019	I	6.297,8	14,08	29.051,7	9,05	31.227,0	8,95
	II	6.581,7	4,51	30.066,1	3,49	32.390,9	3,73
	III	6.775,1	2,94	30.109,1	0,14	33.243,7	2,63
	IV	7.386,0	9,02	33.164,4	10,15	35.890,3	7,96
2020	I	7.872,2	6,58	34.635,5	4,44	37.612,4	4,80
	II	8.529,4	8,35	35.839,0	3,47	38.294,3	1,81
	III	9.724,8	14,02	40.684,0	13,52	43.787,2	14,34
	IV	10.077,1	3,62	41.842,8	2,85	45.299,2	3,45
2021	I	10.461,4	3,81	45.118,5	7,83	48.624,9	7,34
	II	11.257,1	7,61	47.658,2	5,63	50.639,9	4,14
	III	12.381,7	9,99	49.727,0	4,34	52.622,7	3,92
	IV	17.349,1	40,12	67.053,5	34,84	71.396,0	35,68

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

*Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
Yıllık Rapor 2021*

Bilgi ve Önerileriniz için: www.mb.gov.ct.tr